

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Hristos se naște, măriți-L!

Frumusețile negrăite ale Nașterii Domnului, zugrăvite de către Sfinții Evangheliști, le simțim și le trăim, an de an, prin înaripatele imne ale sfintei noastre Biserici, prin versurile măiestrite ale străbunelor noastre colinde și prin bogăția de datini strămoșești care însoțesc venirea pe pământ a Pruncului Iisus.

Pe El ni l-a vestit de demult, văzătorul de cele dumnezeiești, Proorocul Isaia, când zice: „Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă... Sfetnic luminat... Domn al păcii (cap. 9, 5).

Nașterea sa este cheazăia neclintită a rostului sfânt pe care îl avem ca fii ai Bisericii: să devenim mai buni, să urcăm mai sus pe treptele virtuților, să ne înnoim continuu și să trăim în pace unii cu alții. Către înfăptuirea acestora ne cheamă și cîntarea care glăsuiește: „Hristos se naște, măriți-L, Hristos din ceruri, întîmpinați-L, Hristos pe pământ, înălțați-vă!”.

Apropierea de noi a lui Dumnezeu cel în Treime lădat, prin Pruncului Iisus, se săvîrșește nemijlocit într-o iesel modestă, care se preface în tron plin de strălucire. Fiul lui Dumnezeu ia chipul și asemănarea noastră, ca noi să luăm chipul Său și să ne înălțăm prin fapte și virtuți pînă la asemănarea cu El. Venind într-un chip atît de apropiat, El caută loc de sălășluire în inima fiecăruia dintre noi, iar Cuvîntul vieții pătrunde pînă în cele mai tainice unghiuri ale înțelegerii noastre, incolțind acolo și făcînd să crească și să rodească dragostea cea dumnezeiască, conștiința cinstirii și demnității ființei noastre, valoarea și scopul vieții atît de scumpe, deoarece ea nu este numai a noastră, ci și a Aceluia care ne-a dăruit-o și care voiește ca acest dar suprem să fie neconținut apărât și înfrumusețat.

Nu numai prin învățătura și opera Sa a arătat Mîntuitorul că scopul întrupării Sale este răscumpărarea și fericirea neamului omenesc, ci și prin chipul în care a trăit El propria viață și a știut să zugrăvească cele mai potrivite căi prin care toți cei ce cred în El pot izbăvi să-și întocmească viața spre a deveni luminoasă și vrednică de a fi trăită. În această privință, cuvintele Sale au străbătut veacurile: „Eu am venit ca lumea viață să aibă și mai mult să aibă” (Ioan 10, 10). „Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El și să-și dea viața răscumpărare pentru mulți” (Matei 20, 28).

Prin firea lor, oamenii sînt hărăziți să-și trăiască viața unii lângă alții, să se sprijine unii pe alții, să se bucure împreună iar nu să se războiască întreolaltă, să se năpăstuiască și să se ucidă. Încă de la zidirea omului, Creatorul a zis: „Nu este bine să fie omul singur” (Facere 2, 18). Obștea, poporul, națiunea, omenirea sînt stări și trepte ale vieții oamenilor, voite și rînduite de Dumnezeu pentru prosperitatea și fericirea lor. Este, de aceea, firească trebuința ca omul să-și potrivească viața sa cu aceea a semenilor săi, care laolaltă alcătuiesc familia cea mare a poporului, a neamului și a omenirii, încredințat că astfel se poate da frumusețe și un sens superior vieții. În felul acesta se înfăptuiește marea și nemuritoare virtute a dragostei evanghelice, iar roadele duhului recomandate atît de stăruitor de Sfințul Apostol Pavel — și care sînt: dragostea, bucuria, pacea, bunătatea, îndelungă răbdare, facerea de bine, credința, blîndețea, înfrînarea, curăția (Gal. 5, 22—23) —, își dobîndesc adevărata lor strălucire. Tot astfel dăm mărturie nezdărnă că sîntem nu numai închinători, ci și implinitori ai voinței sfinte a Mîntuitorului Hristos, care ni se adresează mereu zicînd: „Întru această vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții” (Ioan 13, 35).

În fiecare semen vedem oglindită icoana Sa, chipul și privirea Sa, așteptînd aurul credinței celei adevărate, smirna cea bine-mirositoare a dragostei frățești și tămîia jertfelniciei a a dăruirii care se înalță pînă la tronul lui Dumnezeu.

Astăzi cînd cinstim nașterea Sa, asemenea magilor din Răsărit, să ne apropiem pe calea credinței de peștera Betleemului și să ne închinăm Lui ca Domnului și Dumnezeului nostru. Asemenea părinților noștri să-L mărim prin credință și prin săvîrșirea binelui, prin muncă harnică și cinstită, închinată binelui obștesc, păcii și bunei înțelegeri între toți oamenii.

† TEOCTIST

Mitropolitul Moldovei și Sucevei
și locțiitor de mitropolit al Ardealului

„Patria” lui Iisus

Prăznuind nașterea Domnului gîndurile și simțămintele noastre sînt din nou lîngă ieslea sfîntă unde îl vedem parcă aievea pe pruncului Iisus de care ne apropiem și noi întocmai magilor și păstorilor de odinioară, să I ne închinăm.

Intr-adevăr ne găsim în fața Noului Născut, a Fiului lui Dumnezeu întrupat care, potrivit învățăturii Bisericii, a venit printre noi oamenii, făcîndu-se om asemenea nouă, avînd „părinți” și „rudeni”, aparținînd unui „neam” și unei „țări”.

Ca Dumnezeu, desigur, este nepotrivit să-i atribuim însușirile proprii unei făpturi oarecare. El a fost însă și om, și încă om adevărat, cum ne încredințează Sfințele Scripturi. Astfel ele ne istorisesc pe larg felul cum S-a născut, cine I-au fost membrii familiei și strămoșii, adică neamul Său, care I-a fost „patria”. Evanghelistul Matei (1, 1—17) și în aceeași măsură Evanghelistul Luca (3, 23—38) ne dau ceea ce ei numesc „cartea neamului lui Iisus Hristos”, începînd de la Avraam și chiar înainte de el. Afară de aceasta, tot Cartea Sfîntă vorbește deslușit despre „patria” lui Iisus. La un moment dat arată că cineva I-a spus: „Cite am auzit că s-au făcut în Capernaum, fă și aici în patria Ta” (Luca 4, 23). Alt-cînd, apoi, citim în Evanghelie, că „după ce Iisus a sfîrșit pildele” prin care își povățuia ascultătorii, „a trecut de acolo și a venit în patria Sa (Matei 13, 54).

Însăși numele ce I se va atribui ulterior, cînd va fi osîndit la moarte, va fi pus tot în legătură cu locul Său de baștină (Ioan 19, 19). „A locuit într-o cetate numită Nazaret”, ne lămurește Sf. Evanghelist Matei, „ca să se împlinească ce fusese vestit de prooroci, că El va fi chemat nazarinean” (Matei 2, 23; cf. Ioan 1, 45).

Cît timp a trăit pe pământ, Iisus Domnul n-a uitat niciodată neamul din care a odrăslit și țara în care S-a născut trupest. Înomenindu-se a intrat în deplină comuniune cu semenii Săi de care nu S-a înstrăinat niciodată, pe care nu i-a renegat în nici un chip. Plecînd de la cei apropiați Lui, s-a ridicat la totalitatea oamenilor, cuprînzîndu-i în nemărginita Sa dragoste și purtare de grijă.

Același lucru s-au străduit să-l împlinească ucenicii Domnului și urmașii acestora. Dintre ei atenția ne este atrasă mai cu osebire de Sfințul Pavel, cel care a grăit atît de minunat despre egalitatea tuturor făpturilor în fața lui Dumnezeu: „...de acum nu mai este nici grec, nici iudeu, nici tăiere împrejur, nici netăiere împrejur, nici barbar, nici scît, nici rob, nici slobod, ci Hristos este totul în toți” (Coloseni 3, 11; cf. Romani 10, 12; I Corinteni 12, 13; Galateni 3, 28). Pavel, denumit și „Apostolul neamurilor”, potrivit cu puțin alții oricărui diferențieri între oameni, tocmai el însăși afirma cu mindrie ori de cîte ori i se oferea prilejul: „... eu sînt iudeu... din Tarsul Ciliciei, cetățean al unei cetăți, nu fără însemnătate” (Faptele Apostolilor 21, 39; 22, 3). Același Pavel apoi depîlîngea pe cei care se comportau asemănător unor dezrădăcinați și le spunea că dacă n-au patrie, să-și caute una (Evrei 11, 14)!

Acest fel de a înțelege rostul apartenenței la o țară și la un neam este lămurit în nenumărate rînduri de Sfînta Scriptură. Găsim chiar pagini de un real dramatism în care este prezentat dorul de patrie al celui aflat departe de ai săi. „Cum să cîntăm cîntarea Domnului în pămînt străin”, se lamenta Psalmistul. Și tot el continua jurîndu-se: „De te voi uita, Ierusalime, uitată să fie dreapta mea! Să se lipească limba mea de grumazul meu, de nu-mi voi aduce aminte de tine, de nu voi pune înainte Ierusalimul, ca început al bucuriei mele” (Psalmul 136, 4—6).

În concepția biblică existența mai multor neamuri apare, pe de altă parte, ca voită de însuși Dumnezeu, fiecare avînd de împlinit un rost anume și de aceea fiecare bucurîndu-se de cînstire. „Dumnezeu cel viu, care a făcut cerul și pămîntul, marea și toate cele ce sînt într-insele, citim în cartea Faptele Apostolilor (14, 15—16), a îngăduit din timpurile trecute, ca toate neamurile să meargă pe căile lor”. Și nu numai atît, ci multitudinea neamurilor este prezentată ca îmbogățind creația însăși prin contribuția specifică ce sînt ele în stare s-o aducă. Prefigurînd judecata din urmă, Sf. Evanghelist Ioan pune „toate

† N I C O L A E

Mitropolitul Banatului

(Continuare în pag. a 2-a)

Colindele noastre

Fiecare neam și-a plămuit sărbătorile după chipul și asemănarea sufletului său. Am trăit multă vreme printre anglo-saxonii din America și am văzut cum își celebrează ei Crăciunul. E adevărat, străzile sînt luminate, foarte luminate cu ghirlande verzi încolțite pe stilpi, cărora le stau de strajă îngeri trîmbițași, de carton poleit, cu o vastă risipă de lumini colorate la fața caselor, de la ferestre pînă-n crengile pomilor, cu scene ale nașterii Domnului, de lut smălțuit, medievale, brutale realiste și fără artă, adăpostite pe sub copaci, cu podoaba unei cununii de merișor pe fiecare ușă de creștin. Toate acestea sînt afară, singure și reci, făcute, lucrate, plătite, apoi adunate și puse la pod pentru anul următor. Inima Sărbătorii e înăuntru, numai înăuntru, la pomul încărcat cu podoabe și daruri, în fața căruia membrii familiei, adunați de prin toate laturile continentului, își cîntă imnele de Crăciun, cîteva, luminoase și calde, în așteptarea ospățului. Sufletele oamenilor stau cu spatele la lume și cu fața către un centru intim, care e numai al lor, așa cum le sînt și bisericile și casele — și chiar restaurantele, la care o terasă către stradă e de neconceput. E o Sărbătoare de castel fortificat, cu podurile ridicate.

Ah, pe atunci, nostalgia prietenilor mei bucureșteni, care pot să-și soarbă paharul de vin, pe îndelete, la o masă de lîngă trotuar, urmărind priveliștea străzii! Ah, nostalgia prispei țărănești, cu stilpi brîncușeni și vițe la streășină, unde vatra dinlăuntru se îmbrățișează cu livada și cîmpul, și din care s-a izvodit pridvorul bisericii, ca o îmbrățișare a lui Dumnezeu! Ah, nostalgia frescelor de la Sucevița și Voroneț, întoarse cu fața către lume, jur-împrejur, ca o liturghie cosmică! Ah, nostalgia Crăciunului românesc, al clopoțelilor și colindelor, al stelelor dezghețate de cîntec!

Înainte de a fi o Sărbătoare, Crăciunul nostru e o Vestă. E o Bunăvestire pe care membrii unei comunități mai largi, cum este satul — și chiar orașul —

VALERIU ANANIA

(Continuare în pag. a 2-a)

34319.

Gînduri și îndemnuri de pace

„Și cuvîntul s-a făcut trup și s-a sălășluit între noi, și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr”.

(Ioan 1, 14)

Icoana Nașterii Domnului

Între icoanele care înfățișează viața și faptele minunate ale Domnului nostru Iisus Hristos, icoana Nașterii Domnului se bucură de o prețuire deosebită în evlavia credincioșilor.

Ea prezintă în culori începutul mîntuirii neamului omenesc și „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”. Ea este revelația iubirii lui Dumnezeu față de lume și totodată mărirea Lui ca „a unuia născut din Tatăl plin de dar și de adevăr”. În ea vedem cu ochii trupesti venirea Fiului lui Dumnezeu în lume, nu cu „năluciri îngrozindu-ne”, ci venind ca un prunc nevinovat, sălășluit într-o iesle sărăcăcioasă și într-un staul friguros. Cel ce privește pe dumnezeiescul Prunc în iesle sau în brațele Prea Curatei Maicii Sale, nu se înspăimîntă cum s-au înspăimîntat evreei cînd au primit între tunete și fulgere Legea pe muntele Sinai, prin Moise, ci se „minunează” de atîta dragoste a lui Dumnezeu pentru oameni. Privind icoana Nașterii Domnului creștinul se întreabă: „Cum de s-au întîmplat toate acestea pentru mîntuirea mea?”

Icoana Nașterii Domnului este așezată pentru închinare nu numai în rîndul icoanelor de pe tîmplă, sau pe tetrapod în mijlocul bisericii ci se întîlnește în casa credincioșilor la loc de cinste pe perete, la căruciorul și pătutul copiilor fiindcă ea înseamnă prezența lui Hristos în viața de toate zilele a credincioșilor, constituie prima întîlnire a lor cu Dumnezeu, care a venit la ei să-i scape de tot răul și să-i facă vrednici de rai. Cu icoana Nașterii Domnului merg din casă în casă colindătorii sau slujitorii Bisericii și cîntă troparul: „Nașterea Ta Hristoase Dumnezeule nostru răsărit-a lumii lumina cunoștinței, că întru dînsa cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarele Dreptății și să Te cunoască pe Tine Răsăritul cel de sus”.

În anul 1948 la Crăciun, mă aflam în părțile Bicazului ardelean în misiune. Venise vremea să mergem cu icoana să vizităm pe credincioși pe la casele lor. O ceată de copii ne întîmpină la ieșirea din biserică. Purtau icoana Nașterii Domnului, frumos împodobită cu ștergar și cu fire de busuioc. Nici n-am apucat să coborîm treptele bisericii și ne-au asaltat cu cuvintele: Părinte, ne lăsați să mergem cu „Kirileisa”. Am întrebat cîntărețul despre ce este vorba și mi s-a spus despre obiceiul lor, despre care aflasem că era în Moldova de Nord și în părțile Bistriței din Transilvania de multă vreme. „Kirileisa”, era prescurtarea cuvîntului grecesc „Kirie eleison” adică „Doamne miluiește”. Copiii mergeau înainte, cu lumina aprinsă și strigau: „Kirileisa”. Credincioșii ne deschideau ușa, sărutau cu evlavie icoana Nașterii Domnului, se închinau și mulțumeau că i-am cercetat. Iar la plecare spuneau: „Noi plecăm, Dumnezeu rămîne”. Era mărturia credinței, aproape liturgică „Dumnezeu este pururea cu noi și noi dăm toată viața noastră lui Dumnezeu”.

Am înțeles atunci că momentul venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu nu este ceva singular, trecător ci este începutul unei vieți noi în care cerul cu pămîntul se unește, cele de sus cu cele de jos, cum spune cîntarea bisericească: „Astăzi Dumnezeu pe pămînt a venit și omul la cer s-a suit. Astăzi este văzut cu trup pentru om, cel din fire nevăzut”.

Privind icoana Nașterii Domnului nu știi ce să admiri mai mult. Întrebările năpădesc în minte, inima se încălzește și se luminează, în fața acestei minuni prin care s-a arătat împărăția lui Dumnezeu pe pămînt.

† VASILE
Episcopul Oradiei

(Continuare în pag. a 7-a)

Sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus în peștera din Betleem, aduce și în acest an în sufletele noastre fiorii și căldura anilor copilăriei, cînd ne pregăteam să întîmpinăm acest praznic luminos cu cîntece de stea și vers de colindă: „Astăzi s-a născut Hristos / Mesia chip luminos / Lăudați și cîntați / Și vă bucurați!”

Astăzi „Prunc s-a născut nouă... și se cheamă numele lui... Înger de mare sfat... Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie... și pacea lui nu va avea hotar” (Is. 9, 5—6), nou născut, spre care se îndreaptă nădejdea de mîntuire a lumii întregi, căci: „Nu este al nume sub cer, dat între oameni, în care trebuie să ne mîntuim noi” (F. Ap. 4, 12). S-a născut astăzi Hristos și „El va vesti pacea popoarelor” (Zah. 9, 10), ca să ne împace cu Dumnezeu (II Cor. 5, 18), pentru a ne arăta calea de a trăi în pace unii cu alții (I Tes. 5, 13).

În noaptea Nașterii Sfinte, lumina împlinirii nădejdelor noastre s-a oprit deasupra peșterii din Betleem și am văzut solii cerești, care au intonat pentru oameni, pe treptele văzduhului, imnul divin al păcii: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăînvoire” (Luca 2, 14).

De la începutul omenirii și pînă în zilele noastre, pacea a rourat nădejdi în inima fiecărui om, dar cu toate acestea, pacea, care însemnează viața — bunul cel mai de preț al omului și-a vădit prea puțin binefacerile asupra existenței noastre, iar omenirea a fost frămîntată de neliniște, temeri și disperare că bunurile ei materiale și spirituale pentru făurirea căror atîtea generații au pus tot ceea ce au avut mai frumos și bun, să nu devină para războaielor pustiitoare.

Pe buzele și în privirile văduvelor și orfanilor abia a înflorit timid surîsul bucuriei și iată că norii negri se ridică la orizontul vieții noastre, amenințînd liniștea căminelor, bucuria muncii pașnice și a vieții, cu dezlănțui-

rea celei mai înfricoșătoare distrugerii; războiul nuclear, în urma căruia nu vor fi învingători sau învinși, căci toți vor fi cuprinși de moarte.

Este dureros că rezultatele științei se încearcă astăzi să fie puse tot mai mult în slujba distrugerii și a morții.

În fața acestei amenințări cumplite, ce tinde să distrugă făptura lui Dumnezeu, din conștiința misiunii ce i-a fost încredințată de Dumnezeesul ei întemeietor și cu autoritatea divină a rostului ei în lume, Biserica se opune războiului nimicitor, căci Hristos a venit printre noi „ca lumea viață să aibă și mai multă să aibă” (Ioan 10, 10), să pună sfîrșit „fărădelegii care se lucrează în lume” (II Tes. 2, 7).

„Evangelia păcii” (F. Ap. 10, 36; Ef. 6, 15) este patrimoniul sacru al tuturor creștinilor, fii ai aceluiași Părinte Cereșc (F. Ap. 17, 26). „Trăiți în pace între voi” (Tes. 5, 13) îndeamnă Sf. Apostol Pavel pe Tesaloniceni, „Dumnezeu ne-a chemat să trăim în pace” (I Cor. 7, 15), le spune același Apostol Corintienilor, „Să urmărim lucrurile care duc la pacea și la zidirea noastră” (Rom. 14, 19), le spune tot el Romanilor și prin ei, tuturor oamenilor, iar în predica de pe munte, Mîntuitorul făgăduiește făcătorilor de pace, cea mai mare răsplătită; aceea de a-i socoti frați ai Săi; „Ferițiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Matei 5, 9). Evangelia lui Hristos e lumina iubirii infinite a Sfintei Treimi coborîtă asupra oamenilor, în care se topește toată vrajba și vrăjmășia lumii. Oamenii trebuie să se iubească între ei. Fiecare om trebuie să iubească pe semenul său, cu aceeași iubire curată și sfîntă cu care iubește pe Dumnezeu (Matei 22, 37—39). Iubirea e temelia păcii. Ea face pe oameni frați. Iar unde sînt frați legați întreolaltă prin iubire, acolo nu e război.

De aceea, noi ca fii ai Bisericii, trebuie să împiedicăm pe a-

cei care vor să stingă lumina surîsului și bucuria vieții de pe chipurile oamenilor ca și elanul muncii ziditoare, să nu luptăm numai prin „Psalmi, imne și cîntări duhovnicești”, pentru pace, ci și prin înrolarea noastră alături de toți oamenii, în marele front al păcii și al vieții; să determinăm pe cei ce au puterea ca uneltele războiului și morții să se transforme, cum a spus proorocul Isaia: „Săbiile în fiare de pluguri și lăncile în seceri” (Is. 2, 4).

Stă aceasta în puterea noastră, a popoarelor lumii întregi, pentru că în ființa omului Dumnezeu a sădit potențe prin care orice rău poate fi depășit. Și noi credem și nădăjdum că lumea nu va fi tragedia celor stăpîniți de ură și de dorința de cîștig și de minare, ci oamenii cei buni de pretutindeni își vor putea impune dorința de viață, de pace și fericire.

Cu un sentiment de legitimă satisfacție și mîndrie patriotică subliniem că înțeleptul Conducător al țării noastre, Excelența Sa Domnul Nicolae Ceaușescu a dat expresie sentimentelor umanitare de pace ale lumii, și la îndemnul său, poporul nostru s-a ridicat ca un singur om, spunînd cursei înarmărilor și războiului un hotărît NU! și cerînd cu tărie ca pacea mult dorită să se statornicească în sufletele oamenilor din lumea întreagă.

Fiind în preajma sărbătorilor Nașterii Domnului cînd Cuvîntul lui Dumnezeu s-a făcut trup pentru pacea și mîntuirea lumii și începutul unui Nou An, îngăduiți-ne să vă adresăm tuturor, odată cu aceste gînduri și îndemnuri ale noastre, urări de sănătate și fericire, noi și binecuvîntate împliniri în lucrarea pentru „pîinea cea de toate zilele” și hrana duhovnicească pe care Pruncul nou născut a adus-o oamenilor spre slava lui Dumnezeu și folosul semenilor.

† EMILIAN
Episcop al Alba Iuliei

„Patria” lui Iisus

(Continuare din pag. 1)

neamurile să aducă înaintea lui Dumnezeu, Dreptul Judecător, măreția și cinstea lor” (Apocalipsa 21, 26; cf. Matei 25, 32). Dacă vom lua în seamă zisele unui tîlcuitor, atunci însăși magii care au venit să se închine Pruncului la Betleem și I-au adus diferite daruri, unul aur, al doilea smirnă, iar al treilea tămîie, închipuiesc „popoarele care se înfăți-

șează înaintea Domnului și Mîntuitorului lumii cu comorile sufletului lor național de Dumnezeu dăruite” (prof. N. Colan, Biserica și națiunea, în rev. Viața ilustrată, an I, nr. 1, martie 1934, p. 5).

În lumina celor acum arătate, Crăciunul cu înțelesurile lui constituie un stăruitor îndemn pentru

luarea în considerare de către fiecare din noi a țării în care ne-am născut și a poporului din care facem parte. Urînd pilda lui Iisus Domnul, să fim mîndri de meleagurile pe care trăim și să cinstim neamul din care ne tragem ca astfel să nu ne asemănăm acelora despre care Sf. Apostol Pavel spunea că au ajuns să moară „fără să apuce făgăduințele”, că au ajuns rătăcitori și „își căutau lor patrie” (Evrei 11, 13—14), cu toate că Dumnezeu le-a dăruit-o să trăiască în ea și să fie fericiti.

Colindele noastre

(Continuare din pag. 1)

și-o poartă unui altora, prin vocile copiilor, tot atît de nevinovate ca și aceea a îngerului cu crin. Colindele se rostesc mai întîi în uliță, se opresc la fereastră și numai după aceea intră în casă. În limba noastră, numele colindei a născut verbul cu înțeles mai larg a colindă, adică a merge din loc în loc, în sat, pe cîmp, prin pădure, a cutreiera un spațiu, fie el și al gîndului. În Sărbători însă e vremea, rară de tot, cînd, pe undeva pe la crucea bradului, se coboară Dumnezeu pe o scară de argint și se lasă purtat de copii pe la casele creștinilor. În felul acesta, nevinovații sînt nu numai vestitorii unui eveniment, ci și teofori, adică purtători de Dumnezeu. Pe lîngă neîntrecuta lor frumusețe folclorică, colindele au în ele o sacralitate care transfigurează și Sărbătoarea, și pe cei ce sărbătoresc, deopotrivă.

Casa care așteaptă colindători are făclile aprinse, ferestrele lu-

minate, ușa deschisă, cîinii legați, darurile pregătite. După o veche tradiție, în cele trei zile de Crăciun masa nu se ridică, ea trebuie să rămînă așternută și încărcată, pentru că orice rudă, prieten sau străin poposit la prag să poată fi pofit de îndată să se înfrupte. De sub stejarul unui Mamvri românesc, gazdele nu lipsesc niciodată. Crăciunul este, într-adevăr, mai întîi o Sărbătoare a familiei, dar sufletele oamenilor sînt deschise către lume, asemenea caselor și bisericilor lor. Sărbătoarea e o bucurie a comuniunii.

Acum cîțiva ani am fost pofit la un Festival Marmăția, al datinilor de iarnă, una din cele mai mișcătoare desfășurări ale sufletului românesc pe care le-am văzut vreodată. Pe strada principală a Sighetului, unde era și o tribună oficială, au defilat, cam pe la vremea prînzului, sute și sute de colindători, veniți în cete de prin satele Maramureșului, cu

măștile, bicele, tălăngile, zurgălăii, colindele și urăturile lor, fără nimic artificial, fără o anume regie, adevărați ca pe ulițele de acasă, așa cum se pogoriseră, prin veacuri, din neam în neam. I-am văzut și i-am ascultat printre lacrimi de bucurie. Un singur lucru nu l-am înțeles: nu știu cine și de ce le botezase „datini laice”. Oare nu toate sînt creația unuia și aceluiași popor? Au nu toate sînt ale noastre? Au nu toate ne definesc ca neam român și ne dau un contur propriu, al identității noastre naționale?

Din Apus a venit la noi și pomul de Crăciun — sau de iarnă, cum vrem să-i spunem — și ne-a intrat în casă. E frumos, e strălucitor, e cald, e decorativ. L-am asimilat, așa cum am făcut-o, mai demult, cu Vicleimul. L-am asimilat și-l vom păstra, ca unui ce sîntem deschiși față de înnoiri. Acestui pom însă nu-i vom da dreptul să ne trimită colindele în fonotecă. Ele trebuie să rămînă ceea ce au fost și unde sînt, pe ulițe, la ferestre și în casele deschise, cel puțin așa cum se păstrează în universul Marmăției.

Lumină și pace pe pământ

Sfârșitul profeției lui Zaharia, preotul și tatăl lui Ioan Botezătorul, sună astfel: „*datorită milostivirii duiosae a Dumnezeului nostru... ne-a cercetat Soarele ce răsare din înălțime, ca să lumineze pe cei ce zac în întunericul și în umbra morții, și să îndrepteze picioarele noastre pe calea păcii!*” (Luca 1, 78—79).

Praznicul Nașterii Mântuitorului nostru a sosit iarăși la noi îmbrăcat în lumina lui suprafirească pe care o revărsă peste sufletele creștinești.

Cântarea sărbătorească pe care o cântăm cu acest prilej fericit — mă gândesc la troparul Crăciunului — ne aduce aminte că Cel născut în Betleem este pentru noi creștinii: lumina cunoașterii, este soarele dreptății, este răsăritul cel cereșc. Să ne oprim cîteva clipe la acest tropar și să cuprîm cuprinsul lui: „*Nașterea Ta Hristoase Dumnezeule nostru, a răsărit lumina cunoașterii, că întru dînsa (prin această naștere), cei ce slujeau stelelor (magii) de la stea au învățat, să se închine Ție soarele dreptății și să te cunoască pe Ține răsăritul cel de sus. — Doamne mărire Ție!*”

Este ușor de priceput pentru ce sfînta noastră Biserică, pe Cel culeat în iesle îl numește: lumina noastră, soarele nostru, răsăritul nostru.

În primul rînd: în persoana lui Iisus s-au împlinit prezicerile profetului Isaia de odinioară: „*Poporul care umbla în întuneric a văzut lumină mare — și peste cei ce locuiau în țara umbrei morții a strălucit lumină*” (Isaia 9, 2). Această împlinire o mărturisește însuși Domnul Hristos cînd zice despre Sine: „*Eu sînt Lumina lumii; cine Mă urmează pe Mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*” (Ioan 8, 12).

Această împlinire a profețiilor mesianice o mărturisim și noi ori de cîte ori rostim simbolul credinței noastre care, între altele, se vestește că Domnul Hristos este lumină din lumină, și Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat.

Hristos Mîntuitorul este lumina noastră prin învătura Sa. El este soarele nostru spiritual prin harul Său dumnezeiesc, care dă viață sufletului și trupului nostru. El este răsăritul cel de sus prin iubirea pe care ne-a arătat-o cu prisosință și ne-o cere și nouă s-o cultivăm față de Dumnezeu și față de semenii noștri.

Hristos Domnul nostru ne-a cerut sus și tare să credem că El întruinește deodată toate aceste trei mari calități: „*Eu sînt calea, adevărul și viața*” (Ioan 14, 6).

Să reținem din profeția lui Zaharia, din fruntea acestor rînduri, că roșul lui Hristos-Mesia a fost și acela ca „*să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii*” (Luca 1, 79).

Din ceea ce auzim și aflăm că se petrece în lumea largă, ne îngrozim să constatăm cît de su-

bredă este în zilele noastre soarta păcii. Este cît se poate de trist și dureros să aflăm că picioarele unor conducători de state mari și puternice s-au abătut atît de mult, *prin înarmare*, de pe calea păcii și a vieții. Este de-a dreptul înspăimîntător să știm că se fac pregătiri atît de necugetate pentru dezlănțuirea unei pustiiri necruțătoare a tot ce este viață și civilizație pe planeta noastră.

Totuși să nu descurajăm!

De la primejdia unui nou război atotpuștiitor să ne ridicăm ochii gîndului nostru și să-i îndreptăm spre Făcătorul cerului și al pămîntului, care lubește viața și sprijinește pe cei ce o cultivă.

Din graiul binecuvîntat al Mîntuitorului lumii, am învățat ceea ce este menit să ne încurajeze în clipe de îngrijorare: „*Eu am venit ca oamenii să aibă viață și s-o aibă din belșug*” (Ioan 10, 10).

Ascultînd cîntarea proprie sărbătorilor Crăciunului, auzind troparul înălțat al Nașterii, să stăruim cu inima și cu gîndul lîngă peștera sfîntă a Betleemului. Acolo vom culege în sufletul nostru îndemnări puternice de iubire față de trimisul Cerului și de dragoste frățească față de semenii noștri, față de toți oamenii, fără deosebire de limbă și credință, de rasă sau culoare.

Ingenunchiați lîngă Ieslea Pruncului Dumnezeiesc, să ne rugăm fierbinte să se înfăptuiască pe pămînt, cît mai curînd și cît mai deplin, solia vestită de îngeri în noaptea cea sfîntă: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace — între oameni bună învoire*” (Luca 2, 14).

În zilele de răgaz ale sărbătorilor sfînte, vom ruga pe Dumnezeu cel atotputernic să trezească în sinul maselor de oameni *glasul rațiunii*, al minții sănătoase și să facă ca el să răsună ca un tunet de protest cîntemurător în urechile celor ce urzesc un nou război atotnădător.

O mare satisfacție sufletească am simțit în ființa noastră în urma faptului că Marea Adunare Națională, în recenta ei sesiune, a luat hotărîrea de a împuternici pe Președintele Țării noastre, Domnul Nicolae Ceaușescu, să se adreseze conducătorilor celor două mari puteri și celorlalți șefi de state, ce au semnat actul final al Conferinței de la Helsinki, cerîndu-le să facă tot ce le stă în putință, în vederea destinderii a dezarmării și a păcii mondiale.

Facă Dumnezeu, în nemăsurată Lui iubire de oameni, să cruțe omenirea de dragul Fiului Său preaiubit și întromenit, și de dragul multor milioane de oameni drepi, cinstiți și nevinovați.

† TEOFIL

Arhiepiscop al Clujului

Nașterea Domnului și valoarea omului

„Hristos se naște, măriți-L! Hristos în ceruri, întîmpinați-L! Hristos pe pămînt, înălțați-vă!”

Măriți-L pe Hristos, căci e Fiul lui Dumnezeu, făcut, din negrăită iubire, om. Întîmpinați-L, îngeri din ceruri, pe Omul care urcă mai presus de voi, la înălțimea dumnezeiască! Înălțați-vă, oameni, căci Fiul lui Dumnezeu a venit pe pămînt, făcîndu-se om ca voi și între voi, făcîndu-Se Fratele vostru.

Ce promit religiile panteiste omului ca persoană? Topirea în marea esență. Promit doar speciei să continue în alți și alți indivizi, care apar și dispar definitiv, rînd pe rînd. Dar ce are omul ca persoană conștientă din durată speciei?

Ce promit religiile teiste, care cunosc doar un Dumnezeu unipersonal? O veșnică distanță a lui de oameni, o atitudine dominantă față de ei.

Dar la ce înălțime ne ridică Dumnezeu Treimic, viețuitor din veci într-o iubire supremă, din care o Persoană minată de această iubire din Treime, se face om ca noi și între noi pentru veci, se face Fratele nostru, făcîndu-ne pe noi pentru veci frații Lui și fiii Tatălui Său ceresc! O Persoană dumnezeiască se face purtătoare eternă a umanității, trăiește viața noastră omenească, se face părtaş vieții noastre omenești, iar viața noastră omenească se umple de viața dumnezeiască fără margini și fără sfîrșit, de puritatea, de lumina, de iubirea ei fără pată.

Nașterea Domnului ne pune în lumină taina minunată a unui Dumnezeu care, cu toată mărirea Lui necuprînsă, se coboară atît de mult, încît se face purtător personal al simțămîntelor noastre, al legăturilor noastre cu lumea și cu semenii noștri, al specificului uman, cum am zice. Dar aceeași Naștere ne pune în lumină taina umanității noastre, a ca-

pacității ei de a se face mediu expresiv și comunicant al infinității spirituale a lui Dumnezeu, devenit Subiect personal, Subiect trăitor al simțirilor, al modului ei de a fi, potrivit conștiinței ei. În Nașterea Domnului ni se descoperă nu numai minunea necuprînsă, dar plină de bunătate a lui Dumnezeu, ci și minunea omului. Omul se descoperă ca cea mai mare minune după Dumnezeu, ca o minune corespunzătoare minunii lui Dumnezeu, ca o minune după chipul minunii dumnezeiești. Nici o bagatelizare a omului nu mai e posibilă pentru cei ce cunosc minunea Nașterii Domnului și cred în ea și ei fîresc să creadă în ea, pentru că taina minunată a omului se împune de la sine, cu toate încercările ce s-au făcut de a o bagateliza.

Minunea omului e opera unui Dumnezeu atotputernic, pentru că e opera unui Dumnezeu liber și iubitor. Omul nu e, în credința creștină, produsul unor legi oarbe, inconștiente. Dumnezeu nu e coborît nici El la treapta unui sistem de legi oarbe, ele înseși lipsite de voință, deci fără o explicație și fără putere. Mai presus de legi e Persoana sau mai bine zis comunitatea de Persoane dumnezeiești, căci nu există Persoana fără comunitate; și de asemenea mai presus de lege, ca operă a iubirii comunității personale supreme, e persoana omenească la fel conștientă, liberă, trăitoare în comuniune cu alte persoane omenești, adusă la existență pentru un dialog al iubirii cu Dumnezeu.

Unde e iubire, e libertate. Pe de altă parte, iubirea săvîrșește fapte, care în raport cu legile naturii în continuă repetiție, sînt minuni, căci caracteristică persoanei e de a manifesta mereu altfel și altfel bogăția și iubirea ei nesfîrșită. Dumnezeu este iubire. De aceea este liber și poate face

minunea înzestrată și ea cu iubire și cu libertate care este omul. Această minune o poate încadra în Persoana Sa Fiul lui Dumnezeu, pentru că Tatăl Lui care-L iubește pe El cu iubirea supremă de Tată suprem, de Tată cu adevărat desăvîrșit, să-L poată iubi și în calitate de om și în fața Lui omenească să iubească orice față omenească ce se alipește de Fiul Său devenit om. Cînd la Botezul Domnului, glasul Tatălui se aude mărturisind despre Cel ce se botează: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit*”, mărturia aceasta nu se referă la Hristos numai în calitate de Fiul dumnezeiesc, ci și în calitate de Fiul omenească.

În Fiul lui Dumnezeu, care S-a făcut om, omul a devenit și el Fiul Tatălui ceresc. Făcîndu-Se Frate cu noi, noi toți devenim fii ai Tatălui ceresc împreună cu El și frați între noi. Taina cea mare a omului e că poate simți iubirea Tatălui ceresc în calitate de fiu al Lui și poate simți iubirea lui de fiu față de Tatăl ceresc. Altfel umanitatea n-ar fi în stare să devină fire a Subiectului filial dumnezeiesc.

Dar dacă sîntem frați ai lui Hristos și frați între noi cu temelie frăției noastre întărită de Frăția cu atotcuprînzătorul nostru Frate dumnezeiesc, dacă putem simți iubirea între noi la nivelul iubirii Lui de Frate față de noi, între noi poate să domnească cu adevărat pacea netulburată, ca semn necondiționat al iubirii frățești între oameni, ca semn necondiționat al credinței noastre că Hristos e Fiul lui Dumnezeu, care S-a făcut om, ca să ne facă frați ai Săi și frați între noi.

Acolo unde nu e pace, e semn că a slăbit credința în întruparea Fiului lui Dumnezeu ca om.

Ca temelie a păcii și a bunei voiri între oameni a fost văzută de îngeri însăși Nașterea Domnu-

Nașterea Domnului în inscripții vechi descoperite în Dobrogea

Printre vestigiile arheologice descoperite în străvechea provincie dintre Dunăre și Mare, un loc important îl ocupă inscripțiile creștine, cercetate și publicate de specialiști, care ne oferă importante elemente de spiritualitate ortodoxă și de cultură a strămoșilor noștri. Majoritatea inscripțiilor creștine găsite în Dobrogea, în limbile greacă și latină, datează din secolele V—VI, perioadă în care Biserica veche a avut cea mai mare înflorire —, și prezintă deosebită importanță, întrucît confirmă și, mai mult decît atît, completează știrile izvoarelor literare în legătură cu vechimea și cu dezvoltarea creștinismului în Scythia Minor.

Inscripțiile creștine au fost săpate pe blocuri și pe plăci de calcar sau de marmură, pe geme și opaițe, pe vase de piatră și de lut etc. Conținutul inscripțiilor este variat: texte biblice și liturgice, scurte rugăciuni, expresii și denumiri creștine, formule pentru pietrele de mormînt ș.a. La împodobirea obiectelor cu inscripții s-au folosit, îndeosebi, simboluri creștine ca: porumbelul, peștele, monogramul lui Hristos, ancora, dar, mai ales, sfînta cruce, săpată la începutul, la mijlocul sau la sfîrșitul textelor.

O parte din inscripțiile creștine au un adînc conținut teologic și exprimă adevăruri de credință stabilite la sinoadele ecumenice la care o contribuție importantă au avut episcopii Tomisului ce au participat la sedințele respective. Aceasta este cea mai concludentă dovadă că ierarhii tomitani din acele timpuri, popularizau și propovăduiau aceste adevăruri dogmatice printre credincioșii lor, pe de o parte, pentru a-i învăța dreptă credință, pe care cei din urmă, și-o însușeau și o manifestau și în acest mod, pe de altă, în scopul apărării lor de erezii.

Unele din textele acestor inscripții se referă numai la Maica Domnului, al cărei cult era practicat și în această zonă cu evlavie cuvenită, iar altele — la Nașterea Domnului din Sfînta Fecioară Maria —, cu cea mai frecventă formulă: „*Maria naște pe Hristos*”, care se întâlnește cel puțin de 19 ori în diferite inscripții descoperite în Dobrogea.

Trebuie de amintit că Nașterea Domnului exprimată prin această formulă s-a întîlnit pînă acum numai pe amfore. S-a emis ipoteza că majoritatea amforelor descoperite cu aceste inscripții ar fi fost importate din Orient. Așteptăm ca viitoarele descoperiri și cercetări să facă lumină și în această problemă.

În cele ce urmează, vom reda, spre exemplificare, numai patru din aceste inscripții avînd conținutul arătat.

La muzeul din Histria se află partea superioară a unei amfore, datată în secolul al V-lea, descoperită în anul 1949. Inscripția de pe acest vas care a fost făcută cu vopsea roșie, cuprinde trei litere grecești care, reconstituite de specialiști, au dat textul: „*Maria naște pe Hristos*”.

La Muzeul de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, se păstrează o amforă fragmentară ce datează din secolul al VI-lea, găsită între anii 1969—1970, în secțiunea A, orientată V-E, la est

de terme, care are pe gît și pe umăr o inscripție grecească cu vopsea roșie, precedată de o cruce, cu următorul conținut: „*Maria naște pe Hristos. Harul lui Dumnezeu*” ... Mîntuitorul, Stăpînul fără de moarte...

Tot la același muzeu din Constanța se păstrează o amforă ce datează din secolele V—VI, găsită în captorul de ars ceramică nr. 1, pe al cărei gît specialiștii au descoperit inscripția: „*Maria naște pe Hristos*”.

O inscripție asemănătoare s-a descifrat și pe un gît de amforă din secolele V—VI, descoperită în comuna Oltina din județul Constanța.

Aceste vase, așa cum afirmă cercetătorii în acest domeniu, serveau în mod deosebit la transportarea și păstrarea lichidelor ca: vin, untdelemn și, uneori, smirnă, tămîie ș.a.

Dacă untdelemnul se folosește în cultul Bisericii noastre pentru ars în candelă, pentru lucrări sfînșitoare ca ungeri, în cuprinsul unor Taine sau ierurgii, vinul este unul din elementele de bază pentru jertfa euharistică, în cadrul Sf. Liturghii.

De aceea, inscripțiile de pe aceste amfore cu textul „*Maria naște pe Hristos*” trebuie să ne ducă în mod logic cu gîndul la o relație între utilitatea lor ca purtătoare a elementelor legate de credință, viață și practica creștină.

Formula prezentată mai sus, frecventă în inscripțiile descoperite în Dobrogea, precum și în unele din alte regiuni ale țării noastre, desigur că este în strînsă legătură cu hotărîrile sinoadelor I și III ecumenice, raportate la Dumnezeu-Fiul și la Maica Domnului, ținute la Niceea în anul 325 și respectiv la Efes în anul 431, la care au participat și episcopii Tomisului. La cel de al III-lea sinod a participat Timotei.

Din aceste inscripții se poate constata faptul că strămoșii noștri din Dobrogea erau receptivi la hotărîrile sinoadelor ecumenice, transmise de ierarhii tomitani, păstrînd cu sfîntenie adevărurile de credință în acea perioadă cînd Arie și Nestorie își propagau învățăturile lor greșite. Faptul că aceste adevăruri erau incizate pe astfel de vase demonstrează, pe de o parte, cunoașterea și popularizarea lor și pe această cale, iar pe de altă, solidaritatea de credință a credincioșilor din această străveche vatră creștină și românească cu adevărurile și dogmele stabilite de Sfinții Părinți la sinoadele ecumenice.

Marele epigrafist Theodor Mommsen sublinia într-o lucrare a sa că „*inscripțiile sînt strîns legate de viață, ele nu reprezintă literatură*”. De aceea, sîntem convinși că și inscripțiile despre care s-a amintit și multe altele din Dobrogea, reprezintă viața de evlavie și de credință a străbunilor noștri — clerici și credincioși — așa cum au trăit-o ei și ne-au lăsat o nouă moștenire scumpă ca un inestimabil tezaur spiritual pe care noi, cei de astăzi, trebuie să-l apărăm și să-l păstrăm cu înaltă responsabilitate morală.

† EPIFANIE TOMITANUL
Episcop-vicar

lui. Și mărturia aceasta a îngierilor a fost vestită oamenilor. Căci în noaptea Nașterii s-a văzut oaste mare cerească, lăudînd pe Dumnezeu, pentru această temelie a păcii între oameni, pusă de Dumnezeu prin Nașterea Fiului Său ca om, ca Frate al oamenilor ceea ce a întărit frăția între ei. În aceasta vedeau îngierii cel mai important motiv de a slăvi pe Dumnezeu: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire*”.

Dumnezeu, făcînd pe Fiul Său om și Frate al nostru, centru de iradiere a iubirii frățești între oameni L-a pus izvor de pace între Sine și oameni și între oa-

menii înșiși, ridicîndu-i în Hristos la calitatea de fii ai Săi, de frați ai Fiului Său și întărîndu-i prin aceasta în calitate de frați întreolaltă. „*Pacea Mea dau vouă*” (Ioan 14, 27), iubirea Mea de Frate v-o dau vouă, ca să o aveți, dacă rămîneți întru Mine, și între voi, a spus Domnul. Hristos „*e pacea noastră*” (Ef. 2, 14). „*Precum v-am iubit Eu pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul*” (Ioan 13, 34).

Să primim iubirea și pacea Lui, ca să le răspîdim între noi. Să-L primim pe El întru noi, ca izvorul păcii și iubirii între noi.

Pr. prof. D. Stăniloae

Răsare iar

Răsare iar lumina blîndă
A stelei depărtate,
Cu rază limpede, vibrîndă,
Un Prunc în iesle să ne-arate.

Între pămînt și cer să-ntindă
Din nou o punte lucitoare,
Pe care lin al păcii înger
În haine albe să coboare...

Din fluierul străbun păstorii
Cu viers de doină iar să cînte
Colinda —, și-ale noastre inimi
Cu farmec negrăit să-ncînte.

În suflete să ne renască
Nădejdele de mîntuire
Și imnul Slavei iar să crească,
Ecou de sacră fericire:
„Mărire Domnului din ceruri
Și lumii bună învoire!”

Bethleem (Acrostih)

Bethleemul, străvechiul oraș,
E astăzi lui Hristos iarăși sălaș;
Toți cei ce-l iubim și-i slujim
Hai, grabnic acolo să fim:
La trîmbiți de îngeri răspuns
E vremea să dăm în cîntări...
Ecoul să poarte în zări
Mărirea, — spre cel Neajuns!...

IOAN RĂILEANU

COBORÎT-A, COBORÎT

Coborît-a coborît,
Florile dalbe de măr, (se repetă
după fiecare vers)
Maica Sfîntă pe pămînt.
Și-a umblat din casă-n casă,
Nime, de mas, nu o lasă.

Cînd a fost coalea de seară,
Și-a aflat o poiecioară,
Și-a așternut fin uscat
Și-a născut mindru-mpărat,
Care ne-a răscumpărat
De la muncile din iad.

De la Luca cetire

Taina cea din veac ascunsă

Înconjurați de taine dinafară, sîntem tot atît de asaltați de taine și dinlăuntru. Universul mare și universul mic — macrocosmosul și microcosmosul — sînt alcătuiți la scară diferită din aceeași stofă de mister. Nu știm mai mult despre cele de aproape, decît despre cele de departe. Știm cite ceva. Uneori mai puțin, alteori mai mult, dar niciodată totul. Ba chiar, cu cît știm mai mult, cu atît se deschid orizonturi mai largi de necunoscut ce trebuie cucerit.

Cîtiva savanți au conceput universul mare ca ceva în permanentă expansiune. Dacă e așa, atunci el e o expansiune de taine în același timp. Dar, ori că e așa, ori că nu e așa, cum nu-l putem concepe mărginit, frazei care ne vorbește despre el nu-i putem pune punct. Rămîne mereu deschisă.

În universul mic, drumul merge în adîncime. Cînd trece pragul materiei și ajunge pe tărîmul energiei, e ca o trecere pe „tărîmul celălalt” — teritoriu metafizic.

Cercul se descopere dintr-odată fără circumferință. Și în om, cînd se trece de ușor identificabilele dimensiuni și activități ale vieții biologice, se ajunge pe tărîmul abstracțiunilor psihologice, la conștiință, la subconștiință, la suflet... Psihologia vine de la psihi — suflet, de la ceva fără contur, fără masă, de o substanță și mai altfel decît, de pildă, cea a luminii sau a sunetului. Și i-am zis metaforic substanță, din lipsă de cuvînt mai potrivit.

Fîntîna se descopere dintr-odată, fără fund.

Într-un univers de taine, oamenii caută dezlegări și le stă bine, și sînt măreți și frumoși cînd caută. Trestii, dar trestii gînditoare, spunea copleșit de taină, Pascal. Din gînd le vine chinul că nu știu și nu înțeleg totul, dar tot în gînd își găsesc echilibrul și sensul, în ciuda permanentului dubito, în ciuda îndoielilor cu privire la ultimul răspuns, căci niciodată, nici un răspuns nu e înveșmîntat în togă de certitudine ultimă și absolută.

Printre necunoscute și taine, trăim ca și cum am ști totul și n-ar mai fi taine, și iată că se poate, și chiar într-o desfășurare coerentă. Aceasta e una din marile performanțe ale oamenilor. S-au obișnuit cu tainele. Le caută, se zbat, dar s-au obișnuit cu ele. Ba uneori declară chiar că le fac bine. Se simt mai în largul lor într-o lume în același timp strînsă între limite de nenumărate necunoscute și liberă spre infinite depărtări de taină, în care stau ascunse răspunsuri și sensuri care de care mai uluitoare, fabuloase, împotriva și pe potrivea dorințelor lor, după cum le e sufletul într-o zi sau alta.

Cînd întîlnesc taina din ei cu taina din afara lor, și nu se sperie; cînd înțeleg că sînt țesuți din fire dintr-un caer de pe două tărîmuri, oamenii sînt mari, sînt înțelepți, sînt zei. Alcătuiți din substanță de taină. Așa își depășesc mărginirea, ies din condiția de sclavi ai tainelor, inconsistenți și înfricoșați, și se regăsesc în condiția de părți de taină. Sînt ei înșiși taină. Dumnezeiești. Poe-

tu nostru filozof, Lucian Blaga, își mărturisea propria experiență: „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii / și nu ucid, cu mintea tainele, ce le-ntîlnesc / în calea mea”. Și: „Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină — / și-ntocmai cum cu razele ei albe luna / nu micșorează, ci tremurătoare / mărește și mai tare taina nopții, / așa îmbogățesc și eu întunecata zare / cu largi fiori de sfînt mister / și tot ce-i ne-nțeles / se schimbă-n ne-nțelesuri și mai mari / sub ochii mei”.

Descifrarea unor taine fusese totuși promisă oamenilor de către Dumnezeu, încă din timpuri de adînc trecut. Profeții promiseseră un „Izbăvitor” (Rom. 11, 26) care urma să arunce lumină (Ioan 9, 5) peste toate umbrele, și tainele urmau să-și ridice vîlul și să se arate la vedere. Cei care vor trăi în acea vreme și cei de după ei, „vor cunoaște toate tainele” (Matei 13, 11). Toate promisiunile erau însă ele însele ascunse printre rînduri, rămase la jumătatea frazei, mai mult sugerate. Se transmiteau în cutii închise, fără deschizători, în limbaj cifrat, pentru descifrarea căruia nimeni nu avea codul. Cine va fi, cum va veni, cînd va veni, ce noutate extraordinară va aduce? Ce era pentru unii limpede, pentru alții era incurcat. Nimeni nu avea certitudini. Toate cele despre Izbăvitor erau taină.

Aceasta este cea despre care Scriptura graiește a fi fost „taina cea din veac ascunsă”. Și taina aceasta era: că va veni pe pămînt însuși Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu, „cel de o ființă cu Tatăl” (Cine și-ar fi putut imagina? Chiar cetitî negru pe alb, o astfel de taină ar fi fost interpretată altfel, ar fi fost crezută alegorie, metaforă, simbol. Era prea mult ca să fie chiar așa: să vină însuși Dumnezeu, sub o formă accesibilă, comprehensibilă, la îndemîna oamenilor! Luca și Cleopa cînd s-au întîlnit cu Iisus pe drumul Emausului, nici nu le-a trecut prin cap să-L recunoască, deși „ardea inima în ei”, deși îl vedeau că era El. Îl văzuseră mort cu trei zile înainte. „El” murise și fusese îngropat. Acesta putea fi oricine altcineva, dar nu El. Au acceptat ideea numai cînd Iisus „le-a deschis ochii” (Luca 24, 31—32). Tot așa a fost și cu venirea lui Dumnezeu însuși pe pămînt.

Și totuși la Bethleem s-a născut ca om adevărat, Dumnezeu adevărat, Iisus Hristos. Un înger a deschis ochii oamenilor, descifrîndu-le taina: „Vi s-a născut azi Mîntuitorul, care este Hristos Domnul” (Luca 2, 11).

Venind Dumnezeu, descoperindu-se taina cea mai mare, toate celelalte și-au strîns aripile, s-au micșorat, și tot ce era neînțeles și grav și-a pierdut gravitatea, pentru că, dacă s-a descoperit și există Dumnezeu, totul e cu înțeles, totul e cu sens, fie că îl înțelegem, fie că nu-l înțelegem. Îl știm cu sens chiar și atunci cînd are toate aparențele absurdului. Loc de căutare mai rămîne, și încă mult, și neastîmpărul căutării nu va înceta niciodată, dar căutarea nu e mai dramatică și desperată, cum ar fi într-un întuneric de non-sens. Nu mai e căutarea întrebătorului cumplit al

veacului acestuia (I Cor. 1, 20). De aceea, printre necunoscute și taine, trăim senini, ca și cum am ști totul.

Dumnezeu revelat la Bethleem, sub chipul Pruncului, rămîne, e drept, ascuns mai departe în taina ființei Sale, acolo în Ontologia cea nenumită și necuprinsă de gînd și de cuvînt, adică în ceea ce este și cum este El în esența Sa, dar atît cît ni s-a descoperit, pe potrivea puterilor minții noastre, ne e deajuns și ne aduce mîngiere și răspuns.

Cîndva, Adam și Eva au vrut să cunoască înainte de vreme, cînd nu erau încă maturi pentru aceasta, și neascultarea le-a fost socotită păcat, și acesta s-a revărsat și peste urmașii lor. Iisus Hristos vine să șteargă totul și să aducă acum, la plinirea vremii, „lumina cunoștinței”. Dumnezeu îi declară acum pe oameni deplin maturi pentru aceasta, descoperindu-le „taina voii Sale” (Efeseni 1, 9) și ei știu acum ce să creadă, cum să creadă, cum să gîndească și cum să trăiască. Ne putem acum adresa familiar „Dumnezeului necunoscut” al Ateniienilor, de care vorbește Sfîntul Pavel (F. Ap. 17, 23), cu „Vecine Dumnezeu” ca poetul foarte credincios Reiner Maria Rilke.

Drept aceea, bine a cuvîntat îngerul cînd a zis: „Vă vestesc vouă bucurie mare” (Luca 2, 10). Și urarea lui fie să se împlinească acum și în vecii vecilor: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire”.

† Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
Episcopul Buzăului

Astăzi Hristos în Vifleem s-a născut
de început se începe și Cuvîntul
bucură și pămîntul cu oamenii sînt
torii minunea vestesc, iar noi ne
sus lui Dumnezeu și pe pămînt pa-

„Prunc
s-a
născut
nouă,
un fiu
s-a dat
nouă.
Și se
cheamă
numele
lui:
Înger de
mare sîat,
sfetnic
minunat,
Dumnezeu
tare,
biruitor,
Domn
al păcii,
Părinte
al veacului
ce va să fie
(Is. 9, 5).

Cu sinceră dragoste în Hristos
mîntuirea lumii, adresăm tu
„Telegrafului Român”, din țara
și sănătate, iar noul an să le aducă
daruri duhovnicești, bucurie, fe
bunăsporire.

În lumina Betleemului — Mama, Casa, Copilul —

I. — Mama

În pragul Nașterii Domnului, mai întâi, ne vom opri și vom cinsti pe Maica Celui ce S-a născut în Betleem. Pe Ea o vom preamări în primul rând, pentru că înainte de noi a ales-o și a preamărit-o Dumnezeu, când a rânduit ca Ea să fie Maica Fiului Său, prin aceasta dându-i cinstea și slava, pe care n-a primit-o nici o făptură, din cite sînt în cer sau pe pămînt.

E în firea noastră dorința înțeleaptă de a căuta să fim prieteni cu prietenii oamenilor buni, aleși, luminați. De aceea, dorința de a face parte dintre cei ce cinstesc pe mama omului ales, este cea mai înțeleaptă dorință. Înțelepciunea și credința, dragostea și dorința de a aduce lui Hristos bucuria cea mai înaltă, ne îndeamnă să acordăm cea mai mare cinste Maicii Sale. Acest lucru ni-l face cunoscut însăși Fecioara Maria, fiind, luminată fiind de Duhul Sfînt, după ce l-a zămislit pe Fiul ei și Dumnezeuul nostru, pe Domnul Iisus Hristos, a vestit: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile” (Luca 1, 48). Maica Domnului a rostit acest cuvînt, în primul rând, pentru că ea singură, mai întâi și mai presus decît oricine, a cunoscut „taina cea din veac ascunsă și de ingeri neștiută”, zămislirea cea mai presus de fire a Fiului și Dumnezeuului nostru. În al doilea rând pentru că Ea fiind luminată de Duhul Sfînt, a prevăzut toate binefacerile ce vor izvorî pentru toate neamurile, prin zămislirea și nașterea pe pămînt, din trupul Ei, a Fiului lui Dumnezeu. Ea, luminată fiind de Duhul Sfînt, a cunoscut că cine crede și se închină lui Iisus Hristos ca unui Dumnezeu, se va mîntui; de aceea o vor cinsti-o și pe Ea, care prin nașterea ei, a primit calitatea cea mai înaltă, de Maică a lui Dumnezeu.

Cel ce crede că Iisus Hristos este Dumnezeu, acela o cîstește pe Maica Domnului, pentru că ea este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu. Cel ce crede că Iisus Hristos este Mîntuitorul lumii, acela cîstește și preamărește și pe Maica Domnului, pentru că prin ea ne-am învrednicit să vedem venind în lume pe Cel făgăduit lui Adam și prin Ea s-a împlinit cuvîntul lui Dumnezeu (Facere 3, 15) că aceasta, sămînța femeii, va zdrobi capul șarpelui celui vechi, capul diavolului care, prin înșelăciune, ne-a adus atîta rușine și durere și suferință și nenorocire.

Cine recunoaște puterile și binefacerile pe care Hristos le-a adus pe pămînt, acela preamărește pe Maica Domnului, pentru că prin Ea ne-a venit nouă „Împăciutur” (Fac. 49, 10).

Credinciosul o cîstește pe Maica Domnului, pentru că mai înainte decît oricine a cîstit-O Tatăl cînd a ales-O și a considerat-O vrednică să fie Maica Fiului Său, a cîstit-O Fiul cînd a primit a se zămislî din trupul Ei, a cîstit-O Duhul Sfînt cînd S-a coborît asupra Ei și a umbrit-O și a preasfîntit-O pentru totdeauna.

Creștinul o cîstește pe Maica Domnului pentru că mai presus de toată suflarea a cîstit-O Fiul cînd S-a zămislit și Și-a luat trup dintr-însa, a cîstit-O înainte de naștere și după naștere fiindu-i supus pînă la vîrsta de treizeci de ani, după cum ne arată Scriptura (Luca 2, 51). Hristos a cîstit-O și a ascultat-O și după ce și-a început lucrarea Sa, după cum vedem că s-a întîmplat la Nunta din Cana Galileii, cînd Mîntuitorul săvîrșește prima minune, la cererea Ei (Ioan 2, 3—11). O cîstește pe Maica Sa Domnul, purtîndu-i de grijă, chiar și în ultimul ceas al vieții Sale pămîntești, chiar și atunci cînd se afla pe cruce și se jertfea pentru mîntuirea lumii. El nu a uitat-O nici atunci, cîi fi poartă de grijă și o dă în seama celui mai iubit ucenic, Sfîntul Apostol Ioan (Ioan 19, 27).

Dar pentru cei ce-și iubesc pe mama lor, nu este nevoie să le vorbim de cîstirea și dragostea lui Hristos față de mama Sa. Dragostea de mamă este cel mai sfînt și mai firesc lucru. Este o poruncă dată de Dumnezeu (Ieșire 20, 12), care nu poate fi călcată. Creștinii luminați, de la început și pînă azi, întotdeauna au cîstit pe Maica Domnului, pe Născătoarea de Dumnezeu, pe Fecioara Maria, așa cum a proorocit Ea cînd a fost luminată de Duhul Sfînt, zicînd: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile” (Luca 1, 48).

II. — Casa

Nici o sărbătoare nu ne adună mai mult în jurul vetrei părintești ca Nașterea Domnului. La acest praznic copiii se simt parcă mai aproape de părinți. Părinții sînt mai copii și ei. Casa noastră devine ceea ce ea a fost atunci, cînd avea suflul ca niște copii nevinovați.

La acest praznic părinții sînt mai apropiați de copiii lor, îi iubesc parcă mai mult, încearcă să le facă bucurii și mai frumoase și mai mari, sînt mai calzi, mai senini, mai buni, mai îngăduitori, mai iertători.

În aceste sărbători nimeni, nici un suflet de creștin, nu se supără, nu este întunecat. Totul este alb, totul este curat acum în casă, și în inima noastră. De la Pruncul din Betleem, fiecare am învățat: să fim mai drepți și mai luminați. Iar Crăciunul, bătrînul nostru Crăciun ne învață să nu tulburăm zîmbetul, nici somnul, nici veghea, nici jertfa Pruncului din Betleem care, fiind Dumnezeu, S-a născut și s-a făcut om, ca să locuiască cu noi, aici în casa noastră de lut.

Mai mare dar decît acesta, făptura nu putea să primească de la Dumnezeu, care prin întrupare

rea Fiului Său a binevoit să se identifice cu noi, să se facă una cu noi, să ne ridice și să ne facă părtași „ai dumnezeieștii firi” (II Petru 1, 4).

III. — Copilul

„Acest Copil dorește să vă vestească vouă pacea!” Aceasta este vestea pe care Biserica, Maica noastră, ridicînd azi în fața noastră pe Fiul lui Dumnezeu, pe Pruncul ce S-a născut în peștera din Betleem, ne strigă: „Fiii mei, oameni buni, acest Copil vrea să vă vestească pacea!”

Privind în ochii lui Iisus vom învăța să fim mai buni, mai blînzi, mai înțelepți și mai înțelegători, să fim și noi „făcători de pace”, prin aceasta devenind, ceea ce ne-a promis Iisus Hristos, „fericiți fii ai lui Dumnezeu” (Matei 5, 9). Istoria spune că, un conducător de popoare, cînd a văzut ura și dușmănia nedreaptă aprinzînd inimile oamenilor, ce stăteau gata să se încaiere, ridicînd în brațe un copil a strigat: „Acest copil vrea să vă vestească pacea” și cele două tabere ce se dușmăneau s-au împăcat. Niciodată ca în timpul nostru, nu este mai potrivit să spunem și noi, arătînd lumii pe Hristos, pe care la acest mare praznic îl vedem prunc nevinovat culcat în iesle: „Acest copil vrea să vă vestească pacea!”

Fraților, acest Copil vrea să vă vestească pacea. Pacea cu Dumnezeu, pacea cu semenii, pacea cu noi înșine.

Pacea, care este cel mai sfînt, cel mai de preț lucru de pe pămînt.

Copilul acesta vrea să vă vestească pacea, se poate spune și de orice copil lume.

Cine, privind copiii în ochi, va putea rămîne rece sau răzbunător?

Risul sau plînsul copiilor dărimă orice zid, desființează orice prăpastie, trezește și îmblînzește orice conștiință.

De aceea — Biserica — mama noastră, ne strigă astăzi mai puternic decît altădată, prezentînd lumii pe pruncul Iisus: „Copilul acesta vrea să vă spună ceva. El vrea să vă vestească pacea”.

La Nașterea Domnului fiecărui creștin îi apar în față aceste trei stele strălucitoare, care ne luminează viața la fiecare: Mama, Casa și Copilul.

Acestea sînt ca trei culmi în viața fiecărui om. În fața lor își pleacă fruntea orice făptură omenească.

Mama, nume sfînt, nume scump, călăuză binecuvîntată, inger pămînt de care nu a fost lipsit nici Hristos Domnul și Dumnezeuul nostru cel Prea Înalt.

Cînd vedem pe mama noastră, ne amintim și de mama Dumnezeului nostru, de Maica Domnului, de Născătoarea de Dumnezeu, care după Har cu adevărat este și mama noastră a tuturor creștinilor.

Casa noastră, cu vatra ei caldă, cu atmosfera ei senină și binecuvîntată este mai frumoasă și mai luminoasă cînd o privim în lumina Betleemului. Ea este deschisă pentru toți cei ce sînt călători, străini și lipsiți de adăpost.

Copilul, acest mugur de om, ce poartă în el fructul miraculos al viitorului, va avea o aureolă mai bogată, cînd, privindu-l ne vom aduce aminte că S-a făcut și s-a născut prunc și Dumnezeu cel fără de început.

Mama, Casa și Copilul, scumpă și sfîntă treime, azi la aceste sărbători, ne plecăm fruntea cu bucurie și cu sfințenie în fața voastră.

† IUSTINIAN MARAMUREȘANUL
Episcop-vicar

Colind

Stele de-argint	Pruncului ei
Care nu mint,	Craii se-nchină,
Sus licăresc,	Îngerii cîntă
Pruncul privesc.	Slavă divină
Îngerii țin	Micului crai
Floare de crin,	Astăzi născut,
Cîntecul lin	De-ai săi neștiut...
„Hai lerui-ler”	Muget sfios
Vine din cer...	De blînde mioare
Șir de păstori	Parcă-i viers dulce
Duc subțiori	De alintare;
Dar de sărac,	Floare de gheață —
Domnului plac...	Azi noapte deschisă —
Buciumul sună,	Micului Prunc
Lumea se-adună:	De-o mamă-i trimisă...
Ieslea-nghețată	Prima minune
E luminată;	Se-nfăptuiește:
Stele lucind	Floarea de gheață
O poleiesc,	Are parfum
Boii suflînd	Pruncului fraged
O încălzesc...	Ea-l dăruiește...
Magi de pe drum	Eu, peste veacuri
Vin chiar acum:	În urmă privind,
Mamei aduc	Sufletu-mi jertfă —
Aur bogat,	Fum de tămîie —
Smîrnă, tămîie,	Pruncului tind.
Dar de-mpărat...	

IOAN RĂILEANU

PROROCIRE-AI PROROCITU

Prorocire-ai prorocitu
Întru cei ce ne-au ziditu,
Că Mesia se va naște,
Toată lumea-l va cunoaște.

De-mpărat mare și tare
Pe Dumnezeu Tatăl are
Și pe Duhul dimpreună,
Care toate le luminează.

În orașul Vifleem
Veniți, creștini, să-l vedem,
Că s-a născut fără de tată
Din cea Fecioară curată.

Și nașterea lui Hristos
Să ne fie de folos,
De folos și Bucurie,
La mulți ani cu veselie!

„El va judeca neamurile și la popoare fără de număr va da legile sale. Pre-făce-vor săbiile în fiare de plu-guri și lăncile lor în seceri. Nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia și nu-și vor mai face războaie” (Is. 2, 4).

s cel întrupat pentru viața și
colaboratorilor și cititorilor
din străinătate, urarea de pace
în inimi și în familie belșug de
și întru toate cele de folos

REDACTIA

Nașterea Domnului — Sărbătoare a vieții și a păcii

Sfânta Scriptură ne avertizează că venirea pe pământ a Mântuitorului nostru Iisus Hristos a fost prilej de bucurie pentru toți oamenii.

De această duhovnicească bucurie a tuturor, nu s-a putut împărtăși regele Irod Idumeul, fiind el orbit de păcatul cel dintâi, trufia. Atunci el a chemat în ascuns pe magi și le-a zis: „Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui”.

În fapt, Irod nu dorea să se închine Pruncului Iisus, căci el, „dacă auzi de Nașterea lui Hristos, se scribi și se spăimintă, că-și temea împărăția. Toate profețiile vorbiseră despre „un împărat”, și el se gîdea că Domnul Hristos ar fi un împărat pămîntesc, asemenea lui. De aceea el nu căuta pe Iisus ca să-L cinstească, ci ca să-L piardă. Străin de taina minunatei stele care călăuzea căi și cugete cu lumina ei, Irod rămîne în întunericul păcatului, stăpînit de patima sa ucigașă. Păstori și magi se închină Începătorului vieții. Regele Irod are doar idolul trufiei, care seamănă moartea. Prin nesocotita faptă săvîrșită de cel stăpînit de puterile răului a curs atunci fluviu de sînge nevinovat și ni s-a dezvăluit esența păcatului în gradul său cel mai adînc, avînd chipul urii ucigașe.

Cu adevărat, mare păcat este omuciderea. Dumnezeu a oprit cu desăvîrșire această faptă gravă. Cînd dreptul Abel a fost ucis de Cain, mustrarea rostită de Dumnezeu a fost necruțătoare: „Glasul singelui fratelui tău strigă către Mine, din pămînt. Și acum ești blestemat de pămîntul care și-a deschis gura sa, ca să primească sîngele fratelui tău din mîna ta”. Una dintre poruncile Decalogului oprește această nelegiuire, cu asprime: „Să nu ucizi!”. În „Cartea Proverbelor”, înțeleptul Solomon stăruie, a povățui, cu caldă conștientizare părintească: „Fiul meu, de volesc păcătosii să te ademenească, nu te învîi, dacă-ți spun: vino cu noi, să ne punem la pîndă, ca să vărsăm sînge, nu te duce...”.

În ce-i privește pe necumpătații războinici, aceștia sînt amenințați de Dumnezeu cu pieirea: „Vai de cetatea singelui! Că sîngele pe care l-a vărsat este în mijlocul ei”.

Cumplineți asemenea fapte, cumplită este și osînda; partea ucigașilor este în iezorul ce arde, cel care este moartea a doua. Sfintele porunci date de Dumnezeu: Să nu ucizi, să nu furi, se cuprind în însăși porunca de a iubi pe aproapele nostru ca pe noi înșine, căci noi sîntem unii altora mădulare. În mod firesc, noi avem datorita ca nu numai pe noi înșine, ci și pe altul să-l oprim de la asemenea mari păcate.

Tălmăcind cuvîntul Sfîntei Scripturi, în învățăturile lor înțelepte, marii ierarhi ai Bisericii noastre străbune arată că „ne ceartă Dumnezeu și

pentru păcatele străine ... pentru un om rău, pe mulți oameni buni îi ceartă Dumnezeu”.

În tot răstimpul vieții noastre pămîntesti să nu uităm că unul dintre darurile cele dumnezeiești de cel mai mare preț este darul vieții. Fiind viața un dar de la Dumnezeu, noi nu avem dreptul să o curmăm. Cine curmă viața cuiva, încalcă voia lui Dumnezeu și sfidează atotputernicia Sa. Atîta timp cît trăiește pe pămînt omul se poate desăvîrși; nu trebuie oprit a se dezvolta pe durata îngăduita fiecăruia în această devenire. Rostul existenței noastre este ca, în răstimpul vieții pămîntesti trăită în curăția sufletului, să dobîndim mîntuirea, viața cea veșnică, iar prin iubirea față de semenii noștri să ne străduim neîncetat a întrebuița după cuviință existența ce ne-a fost dată, să contribuim la lucrarea cea de obște ziditoare și mîntuitoare.

Prin Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, s-a înnoit viața omenească și lumea întreagă.

Răspunderea față de viața proprie și respectarea vieții aproapelui, în lumina învățăturilor morale pentru traiul de obște, se oglindește în cuvintele Sfîntei Scripturi: „viață și moarte ți-am pus înainte, și binecuvîntare și blestem. Alege viața, ca să trăiești tu și urmașii tăi”. Respectînd viața noastră și pe a aproapelui, datorî sîntem a ne îngriji de cadrul ei spiritual și moral, nu numai material, de vreme ce viața este mai mult decît hrana și trupul mai presus decît îmbrăcămintea. În acest gînd, Domnul Iisus Hristos a oprit chiar și minia față de aproapele nostru, fiindcă minia este omor spiritual. Să urmărim stăruitor în demnitate sfînte: „Cel care voiește să iubească viața și să vadă zile bune ... să caute pacea și s-o urmeze; să trăiască în bună pace cu toți oamenii”. Să fim uniți în cuget ca fii ai păcii și Dumnezeu dragostei și al păcii va fi cu noi. Cu încredințare adîncă să urmărim calea plăcută Domnului nostru Hristos și să împăcăm pe oricine ar dori să se războiască.

Cu sufletul plin de bucurie să ascultăm astăzi glasul sfîntei noastre Biserici care ne spune: „Hristos se naște, slăviți-L! Hristos din ceruri, întîmpinați-L! Hristos pe pămînt, înălțați-vă!”

Toți dreptmăritorii creștini să urmeze cu lumina gîndului, cu căldura inimii, cu toate faptele vieții lor, pe înșirii care, la Nașterea Domnului, slăvesc pe Dumnezeu, vestind pace și bunăvoință între oameni.

Pătrunși de Sfînta taină a Nașterii dumnezeiescului Prunc, să ne bucurăm de marea bucurie a Betleemului, primind pe Împăratul păcii Care este viața noastră întru bucurie.

† N E S T O R

Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei

Bătălia păcii

„... să ne fie de folos”

Sosit-a iarăși la noi, în neosită alergare a timpului, sania cu flori de nea a praznicului Nașterii Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; iar sînt covîrșite de bucurie duhovnicească sufletele dreptcredincioșilor creștini; iar răsună în sfintele lăcașuri de închinăciune și pe la casele creștinești melodiile străvechi ale colindelor și cîntecelelor de stea în care evlavia populară preamărește pe Dumnezeu și vestește binefacerile aduse în lume de Fiul Său intrupat pentru noi și pentru a noastră mîntuire.

Ca orice sărbătoare a Creștinătății, praznicul Nașterii Domnului e prilej de negrăită bucurie spirituală și mai mult decît alt: „școală” de învățătură foarte folositoare de suflet. Toate pomenirile care se fac după străvechea rînduială a Calendarului creștinesc, împletesc scopul de religioasă preamărire a sfinților și a faptelor care se preamăresc prin ele, cu scopul de a adînci învățătura noastră de credință și totodată, de a îmbunătăți purtarea noastră în lume, între oameni, pînă la frumusețea fără umbră de prihană a celei mai desăvîrșite curății sufletești. Sfinții Părinți ai Bisericii din cele trecute veacuri, cu pătrunzătoare lor știință de carte sfîntă și cu aprinsa lor rivnă pentru imitarea lui Hristos, mereu stăruiesc asupra acestui adevăr: „dacă Hristos s-a născut numai în Betleem și nu și în inima ta, curățînd-o de toată întîmîciunea, atunci, o, credinciosule, pierdut ești pentru de-a pururi.”

Praznicul Nașterii Domnului este plin de învățăminte pentru orice creștin, orice slujitor ar îndeplini el în această viață. Pentru creștinii noștri de azi, cu atît mai virtuos, pentru că azi se pun temeliile trănicioare unei lumi mai bune, în urzeala căreia deslușim destule din învățăturile pe care Creștinismul le-a răspîndit în lume. E suficient să luăm aminte — spre a ne încredința de acest adevăr — la împrejurările în care s-a intrupat Mîntuitorul, la oamenii cu care a viețuit El laolaltă, la suspinele inimilor lor dosădite, spre a înțelege ce vrea El de la noi în numele lui Dumnezeu și al mînbînului de care are atîta trebuință aproapele nostru.

Mîntuitorul a venit pe lume smerit și blînd, ca dumnezeiescul „Miel” pe care îl prevestiră cu sute de ani înainte de aceea prorocii Vechiului Testament. S-a intrupat dintr-o fecioară precarată, săracă în bunurile pieritoare ale acestei vieți, dar nease-muit de bogată în nume bun și în curăția inimii. Fiul Ei dumnezeiesc a crescut în rugăciune, muncă și ascultare. Meșeria de dulgher, pe care a exercitat-o, arată că în lumea celor mici și neluati în seamă sînt atîtea suflete mari și mai de preț decît se poate vedea prin vîlul amăritei lor vieți vremelnice.

O isle de dobitoace necuvîntătoare i-a slujit de leagăn Pruncului dumnezeiesc — și nu palatele întinate ale puternicilor vremii. Trupușorul Lui plîpînd era încălzit de suflarea vitelor adăpostite în peștera transformată în staul, mai bine decît o puteau face scutecele găsite pentru odraslele princiare. A fost aclamat de păstori de turme — acești aspri fii ai pustiei — și de cele cerești ale îngerilor lui Dumnezeu.

Lumina care a sfișiat bezna nopții nașterii Sale era o prevestire: Pruncul nou-născut venise pe lume spre căderea celor îm-buibăți și spre ridicarea la cota cuvenitei lor demnități umane a celor smeriți.

Au sîrșuit, apoi, la Leagănul Lui, înțelepții vremii aceleia în-truchipați în cei trei „crai” (magi) de la Răsărit. Închinarea lor arăta că lumea veche era înclinată să se plece în fața viului și adevăratului Dumnezeu.

N-a lipsit nici omul cu gînd ucigaș, pe care nașterea lui Mesia îl umplea de griji negre. Irod (zis: „cel mare”, „Idumeul”, „craiul”) își gîtuie chiar pe unii din propriii lui copii, de teama de a nu-i lua tronul răpit descendenților familiei davidice. De

ce ar fi șovăit să sugrume pe un biet copilăș, fără paznici în-armați în pragul sărmanului lui sălaș?

Iisus „Nazarineanul” a trăit așa cum a venit în trup. Purpura și visonul mățos erau tot atît de străine de El ca și de pescarii și vameșii care aveau să-i devină ucenici nedespărțiți. Se deosebea atît de puțin de oamenii din popor încît în ceasul arestării Sale, Iuda vinzătorul a trebuit să-l arate călailor printr-o sărutare, vicleană ca tot ce nu purcede din inimă, din convingere, din dragoste, din respect, din prețuire...

Smerenia vieții Sale nu i-a umbrit strălucirea divină. Multimile de norod care-l impresurau ca oștile biruitoare-n bătălii ori unde apărea, au detectat instinctiv această excepție copleșitoare ca bolta tării: Întru El era putere, o putere enormă, cum n-aveau nici irozii — mulți regișori palestinieni au purtat acest nume de groază! —, nici cezarii vremii și nici învățații rabini ai religiei mozaice; o putere dumnezeiască fără de început și fără de sfîrșit, o putere din vistierile căreia dobindeau folosință toți năpăstuții vremurilor acelora de năcazuri, împilare și suferință, care nimereau calea ce ducea la El.

Cei „mari” se uitau urît la El și îl acopereau de ocări. Ca să-l doboare, mai-marii Sinedriului au fost nevoiți să pactizeze cu dușmanul lor cel mai nesuferit: cotropitorul roman.

Dar toate au fost în deșert: Înfrîntul de pe Golgota s-a transformat în Biruitorul asupra morții și de-atunci, în numele Lui, inimile credincioase se întîlnesc în comuniune cu El. Expresia acestei comuniuni fără pereche și fără slăbire este Biserica Lui.

În smerenia cu care s-a învăluit tot timpul cît a petrecut în trup omeneșc, oamenii vremii aceleia au văzut un îndemn irezistibil de a se alipi de El. Credincioșii contemporani se cade să vedem în aceeași smerită pogorire a Lui la noi, un îndemn de-a nu nesocoti prin nimic pe „cei mici”, cinstiți și simpli: Ei sînt fapături ale lui Dumnezeu și frații noștri.

*

Irozii care au vrut să-l ucidă pe Pruncul Iisus, au pierit.

Fie încredințată orice inimă de creștin că aceeași soartă o vor avea — în viața de-acum și în cea ce va să fie — toți cei ce pun la cale pieirea pruncilor neprihăniți ai vremii noastre, toți vrăjmașii păcii popoarelor, toți cei ce pizmuesc dreapta zbatere după bucuria unui viitor tihnit, căruia generația contemporană îi închină cu rivnă și avînt munca ei creatoare, generatoare de propășire.

Nașterea Domnului — eveniment istoric fără precedent și fără repetiție mesianică — ne-a împărtășit dumnezeiască vrere care întîlnește Cerul cu pămîntul: *Pe Pămînt să fie pace între oameni bunăvoină!*

De-atunci încoace, această dumnezeiască vrere rămîne programul de viață al fiecărui creștin și miezul propovăduirii consecutive a sfîntei noastre Biserici dreptmăritoare.

Puhoaiile de oameni — milioane și sute de milioane — care au coborît în stradă îngroșînd armile uriașe și hotărîte ale luptătorilor pentru pace și dezarmare, s-au abătut și pe la Betleem. Năzuința lor de căpetenie — pace și dezarmare, tihnă și dezvoltare prielnică tuturor oamenilor de bine — n-a mai cunoscut atîta acuitate îndîrjită niciodată.

E explicabil: primejdia care amenință lumea, n-a atins niciodată cote atît de înspăimîntătoare.

Ne batem și ne zbatem ca să cîștigăm epica *bătălie a păcii*. „Cu noi este Dumnezeu: înțelegeți neamuri și vă plecați!” Voînța lui Dumnezeu se împletește cu voința popoarelor! Lupta pentru pace e unica bătălie de Dumnezeu încuviințată.

Pr. prof. Dr. Grigorie Marcu

Nașterea Mîntuitorului în lumina Vechiului Testament

Învățătura că Cuvîntul se va face trup este cunoscută Vechiului Testament. În cărțile mai vechi se dau numai indicații generale privitor la miracolul nașterii fiindcă lămurirea acestei idei s-a desfășurat în mod progresiv iar exemplificarea se face în toată plenitudinea abia prin nașterea pruncului Iisus. Întîia indicație, mai explicită, despre naștere o aflăm în cuvintele din Psalmul 28: „Fiul meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut”.

Cuvintele de mai sus, sînt puse în gura lui Dumnezeu, pe care, antropomorfic vorbind, prorocul îl lasă să grăiască. Fiul al lui Dumnezeu se numește, în Vechiul Testament, omul virtuos, după cum în epoca creștină sfinții sînt numiți mădulare din trupul lui Hristos. Fiul al lui Dumnezeu se mai numește Israel, adopțiune acordată în urma rolului spiritual ce-l avea Israel în lumea credinței. Cuvîntul „astăzi”, din text, este sinonim cu veșnic, căci la Dumnezeu nu se aplică noțiunea de timp. Timpul este limitat, are început și sfîrșit, și Fiul, din text, nu este născut în timp, pentru că e fără de început și fără de sfîrșit, are origine și viață veșnică. Nașterea în timp se referă numai la cele după trup, dar, ca fiu al lui Dumnezeu e născut din veci, cum precizează Sfîntul Apostol Pavel: „Hristos ieri și azi e același în veci”.

Expresia: „te-am născut” indică dumnezeirea Fiului.

Un alt text de caracterul aceleia — hristologic — îl constituie prorocia despre Fiul Fecioarei, din Isaia 7, 14. Sînt cuvintele: „Iată fecioara în pîntece a luat și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuil, care se tîlcuiește: cu noi este Dumnezeu” (im — cu; nu — noi; el — Dumnezeu). Cuvintele ne sînt cunoscute, mai ales, din Sf. Evanghelie, care se citește de fiecare dată la sărbătoarea Nașterii Domnului. E singurul caz în Vechiul Testament, cînd mama unui prunc se numește fecioară. Realitatea creștină referă această fecioară la Maria, Maica Domnului, după cum putem vedea din sfintele Evanghelii. Sfinții Părinți susțin acest punct de vedere, pentru că Sfîntul Vasile a scris, în comentariul său la prorocul Isaia (Migne P. G. tom 80 col. 465) că: „Întîiul Adam a luat ființă fără „cunoaștere” între bărbat și femeie, tot așa noul Adam se naște pe cale neobișnuită”.

O determinare mai de aproape a fiului, din Isaia 7, 14, avem la Isaia 9, 5: „căci prunc s-a născut nouă, un fiu s-a dat nouă, a cărui stăpînire este pe umărul lui și se cheamă numele lui: „Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu, Domn al păcii, Părinte al veacurilor ce va să fie”. Fiul de aici e un copil deosebit de alții, un copil minune căci, după Isaia 9, 5—6, pe umerii lui apasă toată răspunderea îndatoririlor unui împărat universal, iar „stăpînirea lui și pacea lui nu vor avea hotar” (Is. 9, 6).

Multă originalitate și un merit particular are, pe linia acestor preocupări, prorocul Miheia, contemporan cu genialul Isaia. Prorocul vorbește de Betleem căruia îi este rezervată o surpriză nebanuită pe linia preocupărilor noastre. Sînt celebrele vorbe, din cap. 5, 1: „Și tu Betleeme, mic ești între mîile lui Iuda, din tine va ieși Stăpînitorul, iar obîrșia lui este dintru început, din zilele veșniciei”.

Așadar, cătunul uitat de oameni, va avea parte de o surpriză, care îl va ridica la un renume neașteptat, prin nașterea lui Iisus intrînsul. Prestigiul Betleemului l-a verificat de la început, Noul Testament. La întrebarea lui Irod: „Unde are să se nască regele cel nou?” cărturarii indicară unanim Betleemul ca loc al nașterii. Există se vede o tradiție bine cunoscută în privința aceasta, care a fost inițiată de prorocul Miheia.

La „plinirea vremii” s-a ridicat vîlul care acoperea textele vechi. În feeria nașterii lui Iisus angelicul mesaj vestează: „bucuria că s-a născut cel de veacuri așteptat” (Luca 10, 11).

Numeroase sînt înnoirile aduse de nașterea Pruncului Iisus. Una care are ecou în lumea relativității noastre este sintetizată în vorbe: „pe pămînt pace”.

Vremurile de azi ne dau prilejul să verificăm cît de binefăcătoare este pacea. Crezînd, cu tărie, în împlinirea mesajului ceresc, credincioșii Bisericii noastre găsesc în praznicul Nașterii Domnului un nou prilej de a se ruga și a acționa pentru consolidarea păcii în lume.

Pr. prof. Nicolae Neaga

Icoana Nașterii Domnului

(Continuare din pag. a 2-a)

În mănăstirea Chiliandar din Sfântul Munte este o icoană a Nașterii Domnului în care se învederează în chip minunat caracterul cosmic, bucuria de care se împărtășește întreagă făptura la Nașterea Domnului.

Apare întâi chipul Maicii Domnului, stînd în genunchi în fața dumnezeiescului Prunc, îndreptîndu-și mina spre capul Lui. De pe fața ei, din gesturile și întreg chipul ei se poate citi mulțumirea, liniștea și bucuria că Dumnezeu a privit spre „smerenia ei” și a „umplut-o de Duhul Sfînt, ca să aducă în lume pe Fiul lui Dumnezeu, biruind rînduiala firii”.

Dumnezeiescul Prunc este înfățișat în scutece, iar de pe fața Lui pleacă o lumină ce se întîlnește cu lumina care vine de la steaua călăuzitoare a magilor la Bethlehem. Într-o parte se află bătrînul și dreptul Iosif, ocrotitorul prunciei Domnului. Acum nu mai e îndoiește ci hotărît să asculte de glasul lui Dumnezeu, vestit prin inger.

Păstorii lingă iesle se închină, bucurîndu-se că astăzi li s-a născut un Mîntuitor, magii vin din depărtări pe cai, grăbiți și aduc daruri noului împărat, iar îngerii înconjoară staulul, cîntînd: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire”.

Așadar icoana Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos ne înfățișează minunea întrupării Domnului în două priveliști, în strînsă legătură una cu alta. În ea vedem pe de o parte, ceva ceresc, pe de altă parte, ceva pămîntesc, vedem pe Hristos: Dumnezeu și om.

Evangelhia ne spune că Iisus vine „de sus” de la Tatăl și este trimis în lume de Tatăl ceresc. De aceea la Nașterea Lui în lume au apărut îngerii, care L-au vestit păstorilor ca pe un Mîntuitor și au cîntat mărirea lui Dumnezeu. Pe cer a apărut o stea, din depărtări au venit magii și I s-au închinat, aducîndu-i daruri, aur, smîrnă și tămîie ca unui împărat. Toate acestea adevăresc încă de la început, că pruncul pe care îl vedem înfășat în scutece sărăcăcioase este Dumnezeu, este Mîntuitorul lumii.

Pe de altă parte, icoana Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, ni-L arată ca pe un om adevărat, ca prunc nevinovat, născut într-o iesle sărăcăcioasă, ca cel mai umil dintre oameni, pentru care nu s-a găsit la naștere un sălaș omenesc și s-a născut într-un staul sărăcăcios și friguros.

Aici vedem chipul minunat al smereniei pe care a ales-o Dumnezeu pentru mîntuirea neamului omenesc.

Fiul lui Dumnezeu a părăsit slava cerului și a venit în lume ca cel mai sărac om, ca să nu poată spune cineva că pentru el nu a venit. Deși „Fiul Omului n-a avut unde să-și plece capul” (Matei 8, 20). El a venit în lume ca Dumnezeu, care cu puterea Sa dumnezeiască a tămăduit pe cei bolnavi, a potolit furtuna mării și a înviat pe cei morți. El a murit pentru noi și în locul nostru pentru ca noi să avem viață veșnică.

Venind în aceste zile înaintea icoanei Nașterii Domnului să ne închinăm cu păstorii, să-i aducem darul inimii noastre curate și să vestim cu îngerii imnul păcii și al bune înțelegeri între popoare.

Reflexii pe tema datinilor de iarnă

Asemenea constelațiilor „pe cer” și anotimpurilor în natură, sărbătorile bisericești și datinile legate de acestea se succed ciclic, subliniind — și ele — desfășurarea „timpului” din sistemul nostru solar, mișcare în imensa mișcare a universului, „timp” în „timpul” universal.

Și iată că, nu mult după revenirea mai vizibilă a constelației Orion, care (adăugînd interpretării mitologice) cu cele patru stele ale dreptunghiului parcă sugerează numărul sfinților Evangheliști, iar cu cele trei stele înscrise trimite gîndul la Sfînta Treime, odată cu venirea iernii sosesc și sărbătorile Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei, cu datinile lor.

Față de aștrii situați la depărtări incalculabile, Pămîntul se găsește în fiecare an în poziție diferită; mai ales că, potrivit unor observări mai recente, universul are și o mișcare expansivă. Există însă și corpuri cerești față de care planeta noastră păstrează, sau reia aceeași poziție.

Este adevărat că orice mișcare înseamnă schimbare: pozițională, structurală etc. Dar în orice mișcare firească există și o constanță; cel puțin una: cea a sensului general. Iar sensul implantat de Dumnezeu în firea entităților este bun, „orientat”.

Chiar și folclorul laic dă expresie acestui adevăr: „Cîtu-i lumea și pămîntul / Tot de la deal bate vîntul”. Interpretîndu-l ca metaforă, acest enunț poate însemna: oricîtă devenire am identifica în univers și-n viața noastră terestră, adevărata chemare vine dinspre înălțimile spiritului. În înțeles strict religios: tot de sus, de la Dumnezeu.

În versurile populare citate cu vîntul „tot” implică două constante: originea și direcția. Însă el poate sugera și echivalență; de aici expresia populară: „tot una-i”. În aceste versuri el poate pune semnul egalității între chemarea dealului și convenita ațîn-

tire a privirii omului spre deal; am zice: între mesajul înălțimilor spirituale și răspunsul datorat de conștiința umană. „Tot una-i”, ar completa poetul popular; tot dealu-i mai mare; tot excelența spiritului primează — am zice noi.

Folcloric, într-adevăr, înălțimii stelei magilor și mai ales „Răsăritului Celui de sus” poporul nostru îi răspunde ascendent, cu metafora înălțimii: „Colo sus și mai în sus”; „Colo sus pe lingă lună”; Sus în curtea lui Crăciun”; sau ca în cîntecul de stea pe care-l amintim la sfîrșitul acestor cugetări.

În practica îndelungată a colindatului unele colinde pot suferi modificări muzicale și literare — mai ales; rămîne însă și aci un „tot”, anume: identitatea personajelor și a trăsăturilor lor fundamentale. Dimensiunea constantă transpare admirabil mai ales în inspiratul text din „Cîntec de Crăciun” de Gheorghe Budiș. Referîndu-se la strămoși, cîntecul afirmă: „Tot moș era și-n vremea lor / Bătrînul Moș Crăciun”.

„Moș”, adică un bătrîn înțelept, blînd, generos, iubitor. Pictural și folcloric, poporul nostru reprezintă pe însuși Dumnezeu-Tatăl ca un moș, potrivit unuia dintre numele Sale biblice: „Cel vechi de zile” (Daniel 7, 13). Căci, într-adevăr, Dumnezeu este și transcendent zilelor, după cum, prin Sf. Ioan Evanghelistul, ni se revelă Cuvîntul (implicit Sfînta Treime), dar nici nu-i străin lor, ci „vechi de zile” în susținerea lumii.

Dacă adverbului spațial sus i-am putea conferi și înțeles temporal (supratemporal), atunci taina „rînduirii” în Dumnezeu atît a supratemporalității cît și a temporalității am putea-o găsi reflectată în unele cîntece de Crăciun. Un cîntec de stea începe chiar astfel: „Colo sus, în vremea aceea”...

Gheorghe Șoima

Biserica și Căminul românesc de la Ierusalim

Biserica Ortodoxă Română se află printre cele dintîi Biserici care, în decursul istoriei, și-a manifestat respectul și evlavia sa deosebită pentru Locurile Sfînte și mai cu seamă pentru Biserica Sfîntului Mormînt.

Cunoscînd învățătura Mintuitorului Hristos și îndemnul Său pentru milostenie, credincioasă și sfatului Sfîntului Apostol Pavel adresat comunităților creștine, printre care și celor din Sudul Dunării, de a ajuta Biserica și sfinții din Ierusalim, Țara și Biserica română au făcut, încă de la începutul organizării lor, cît și prin pelerinii care mergeau să se închine la Locurile Sfînte, numeroase danii și chiar închinări de mănăstiri pentru ajutarea și întreținerea așezărilor de la Locurile Sfînte, în special pentru Sfîntul Mormînt.

Istoria ne mărturisește că legăturile „Maicii Bisericii” (Patriarhia sfîntului oraș al Ierusalimului) cu Biserica noastră au devenit, cu timpul, tot mai strînse. În Țările Române au venit ca oaspeți o seamă de patriarhi ai Sfînteii cetăți a Ierusalimului, cum au fost în secolele XVII și XVIII: Teofan al II-lea (1608—1644), Paisie (1645—1660), Nectarie (1661—1669), Dosoftei al II-lea Nottara (1669—1707), Hrisant Nottara (1707—1731), Partenie (1737—1766), Avramie al II-lea (1775—1787), Antim (1788—1808), iar în secolul nostru Damian (1897—1931) și Benedict I (1957—1981).

Pe de altă parte se cunoaște evlavia deosebită a voievozilor români care au ctitorit biserici și mănăstiri din Țara Sfîntă. Patriarhul Dositei al II-lea Nottara al Ierusalimului (1669—1707) îl socotește pe domnitorul român Șerban Cantacuzino, pentru danii făcute, „Chivernisitor al Sfîntului Mormînt”. Despre Vasile Lupu, domnul Moldovei, ctitorul frumoasei biserici „Treii Ierarhi” din Iași, spune că „nimeni n-a făcut atîta bine scaunului patriarhal al Ierusalimului, de la căderea Constantinopolului (1453), ca acest voievod care a plătit o apăsătoare datorie a Sfîntului Mormînt”. Cronica mai amintește că Neagoe Basarab, domnitor al Țării Românești, din secolul XVI, a „dăruit și a îmbogățit Biserica Sionului cu toate bisericile din jurul ei”.

Datorită acestor legături dintre Țara Românească și Țara Sfîntă, dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ierusalimului, dintre creștinii de la Locurile Sfînte și credincioșii români și ținînd seama că numărul fiilor Bisericii noastre de la Locurile Sfînte a crescut simțitor și totodată înmulțindu-se și pelerinajele clericilor și credincioșilor din România la Mormîntul Domnului, spre sfîrșitul secolului XIX și mai cu seamă după primul război mondial Biserica Ortodoxă Română a găsit de bine să clă-

dească la Ierusalim și la riul Iordan cite un locaș de închinare și un cămin unde să se adăpostească închinătorii care merg din țară la Locurile Sfînte.

Această năzuință aleasă a început să se înfăptuiască în anul 1912, cînd „Mitropolitul primat al României, Konon, a obținut la 28 aprilie aprobarea Sfîntului Sinod al Patriarhiei Ierusalimului, în frunte cu fericitul întrupomnire patriarhal Damianos (1897—1931) de a zidi o biserică ortodoxă română la Ierusalim”.

Punerea pietrei fundamentale a bisericii române din Ierusalim, lucrată după planurile arhitectului Patriarhiei Române Berecket, a avut loc la 28 martie 1935. Cu acest prilej patriarhul Miron al României (1925—1939), în vremea patriarhului Timotei al Ierusalimului (1935—1955), a trimis o delegație bisericească în frunte cu episcopul de Roman, Lucian Triteanu la care s-a adăugat și un grup de 150 de pelerini români, veniți ca închinători la Locurile Sfînte, care au participat la acea festivitate memorabilă.

Lucrările bisericii și căminului românesc de la Ierusalim au fost încredințate de Patriarhia Română, arhitectului Andony Baranki din Ierusalim, iar cheltuielile au fost suportate efectiv de Țara și Biserica Română, la care s-a adăugat și obolul prețios al multor credincioși români.

Începînd cu anul 1938, cînd s-au terminat definitiv lucrările bisericii și ale căminului, Patriarhia Română se ocupă de bunul mers al acestei așezări bisericești, trimițînd preoți și personal necesar care, pe lingă menținerea legăturilor ecumenice cu celelalte culte creștine prezente în Țara Sfîntă se ocupă de serviciile religioase, de întreținerea bisericii și căminului, de primirea pelerinilor și a vizitatorilor din țară și de peste hotare.

Cei care vizitează acest așezămînt românesc au prilejul să cunoască arhitectura lui care este inspirată din arhitectura românească a epocii brîncovenești,

prin împrumutarea înfățișării coloanelor, cu capiteluri și a sculpturilor în piatră, care se pot observa mai ales în partea frontală a căminului, cu zid din piatră de culoare roz din Betleem, ceea ce atrage în mod plăcut atenția vizitatorilor.

Potrivit tradiției românești de împodobirea bisericilor cu picturi murale, Patriarhia Română s-a ocupat și de pictarea acestui așezămînt ortodox românesc din Ierusalim, angajînd meșteri cu renume care au pictat în „fresco” întreg interiorul bisericii, sub conducerea pictorului Gheorghe Popescu († 1975).

Caracterul bizantin al picturii, împletit armonios cu specificul tradițional al artei românești, face ca valoarea ei artistică să fie unică în regiune.

La lucrările de artă picturală se adaugă catapeteasma, mobilierul bisericesc, candelabre și diferite alte obiecte, toate lucrate artistic și care, pe lingă arhitectura și pictură, dovedesc cu prisosință măiestria și priceperea cu care este înzestrat de Dumnezeu poporul român.

Prin rîvna zeloșilor noștri înaintași, care au purtat și în afara hotarelor țării credința, dărnicia și omenia părinților noștri, s-a purces la întemeierea bisericii românești din Țara Bibliei unde pelerinii români, care merg să se închine la Locurile Sfînte, află, pe lingă găzduire, și un loc prielnic de rugăciune, unde se poate auzi o slujbă și cîntări rostite cu pioșenie în limba noastră românească, în graiul străbun. În acest fel se încununează năzuința și străduințele părinților noștri de a avea un locaș de rugăciune chiar la locul unde a trăit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Este, într-adevăr, minunat să plăcut ca Biserica Română să aibă în Țara Sfîntă, așa cum au și alte Biserici, propriul ei locaș de închinare și de găzduire.

† LUCIAN FĂGĂRAȘANUL
Episcop-vicar

Gînduri de Crăciun

Crăciunul este sărbătoarea păcii și a bune învoiri între oameni. Steaua de la Răsărit care adună tot ce-i risipit sub zările strălucitoare și călăuzește Magii care vin să aducă daruri și să se închine Pruncului Păcii născut în Vifleemul Iudeii. Precurata aplecată deasupra ieslei unde gîngurește Solul Iubirii, fericită dă verdictul că femeile sînt mame și prin urmare, stăpînele lumii. Pînă și iubirea își are egoismul ei, numai dragostea de mamă nu-l are. Cîte dureri, vîrfuri de săbii, în inima ei, toate o fac un monument de marmoră caldă. Cerul s-a prăvălit pe pămînt, îngerii purtînd mîndria trandafirilor ai transfigurării slavoslovesc: — Mărire între cele de Sus lui Dumnezeu, pe pămînt pace și între oameni bună învoire! Păstorii fluierînd vin cu daruri și în genunchiază în fața Pruncului. Falangele orelor vestesc biruința

Păcii. Viața se apără prin pace. Și pacea implică unele renunțări la prejudecăți, la vechi concepții și egoisme demne de dispreț. Climatului firesc al civilizației este pacea, condiția primordială a muncii creatoare și a prosperității colective. Coexistența pașnică este un imperativ al vieții.

Deasupra cortegiilor veacurilor, deasupra vîlmășagului umbrelor atîtor războaie și dureri, Noaptea de Crăciun, străpunsă numai de focurile luminilor cerești aduce o reverberație cristalină în sensibilitate și conștiință care unește pe toți oamenii de bine spre a spune răsplată un „NU” războiului și înarmărilor cu bombe.

Globul acesta pămîntesc sclipind de pulberea atîtor oseminte și avînd cimitirele pline cu oameni de neînlocuit, are nevoie de liniște ca în pace să-și înalțe Coloșii Frumuseții și ai Luminii.

Amintindu-ne de cei căzuți în războaie, de cei căzuți înainte de vreme, atît de tineri prin vîrstă, atît de înțelepți prin spirit, să ne deschidem inima și să primim pe Pruncul Păcii. Pe Iisus Hristos Mîntuitorul, șoptîndu-i: — Te primim cu drag, pentru că, Doamne, noi, oamenii, putem să făurim nu doar ani noi, ci și ani sclipitori, calzi și răcoroși, rostogolind ceasuri de pace, nu numai ghemuri de lacrimi și de sînge.

În prag de Crăciun cînd degetul lui Dumnezeu atinge ușor claviatura orgii universale, de pe pămîntul românesc, ca ingerul luminii într-o cupă, se răsfrîng îndătinatele colinzi strămoșești. Privind prin lumina părinților noștri pînă-n obîrșile neamului, descoperim Țara într-un magic colind și-ntr-o tapiserie sonoră țesută cu firele folclorului românesc și care ne îndeamnă să fim mai buni, mai cinstiți, mai drepți și mai harnici, păstrîndu-ne un suflot de pîine cuviincios, hrănitor, plămădit din omenia românească.

Prot. Ștefan Tascianu

Festivitățile aniversării centenarului Institutului Teologic Universitar din București

Ziua de 24 noiembrie 1981 rămâne înscrisă cu litere mari în cartea de aur a Institutului Teologic Universitar din București, pentru că în această zi acest așezământ de înaltă cultură teologică al Bisericii Ortodoxe Române și-a sărbătorit 100 de ani de existență.

Momentul acesta aniversar a fost marcat printr-o festivitate deosebită închinată împlinirii unui secol de ființare și de activitate a Facultății de Teologie din București care, din 1948, a fost transformată în actualul Institut Teologic Universitar.

Festivitatea a fost cinstită cu prezența Întistătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Patriarh Iustin, împreună cu ceilalți membri ai Sfintului Sinod. La festivitate au mai participat reprezentanți ai Institutelor teologice universitare din țară: ortodox de la Sibiu, protestant din Cluj-Napoca cu secția germană de la Sibiu, și romano-catolic de la Alba Iulia, ai Seminarilor teologice ortodoxe, ai centrelor eparhiale, profesorii activi, consultanți și onorari ai Institutului teologic universitar din București, doctoranzi și studenții acestui institut, invitați. De asemenea, au fost de față oaspeți de peste hotare: ierarhi, preoți, profesori de teologie, personalități marcante ale vieții bisericești internaționale.

Au fost de față reprezentanții Departamentului Cultelor.

Festivitățile închinare aniversării centenarului Institutului teologic universitar din București au început cu săvârșirea Sfintei Liturghii de către un sobor de preoți și diaconi, cadre didactice ale Institutului, și cu slujba Tedeum-ului de mulțumire, urmat de un polihroniu pentru Conducătorii bisericești și de stat, ca și pentru participanții la aceste festivități.

După serviciul divin din paralis, toți participanții au trecut în aula Institutului teologic unde s-au desfășurat festivitățile propriu-zise. În desfășurarea programului aniversar au avut loc două sesiuni festive. Prima a fost dedicată aniversării centenarului Institutului teologic universitar din București. În cadrul acestei părți I.P.S. Mitropolit Teoctist al Moldovei și Sucevei, locțiitor de Mitropolit al Mitropoliei Ardealului și fost rector al Institutului teologic din București, a condus lucrările sesiunii. La început, I.P.S. Sa a dat cuvântul P.C. Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, rectorul Institutului teologic universitar din București, care a rostit cuvântarea festivă în cinstea acestui însemnat eveniment. În cuvântarea sa, Părintele Rector a făcut mai întâi un scurt istoric al învățămîntului teologic românesc de la începuturi pînă la înființarea seminarilor teologice și apoi a facultăților de teologie, începînd cu cea de la Cernăuți, în 1875, iar pentru Transilvania a academiilor teologice. A făcut apoi, un istoric al facultății de teologie din București, de la înființare pînă în 1948 cînd se transformă în actualul Institut teologic. P.C. Sa a prezentat o situație a catedrelor și a membrilor corpului didactic la înființarea Institutului teologic (1949) și în prezent. În ultima parte a cuvîntării sale, P.C. Părinte rector Ene Braniște a prezentat un scurt bilanț al activității Institu-

tului nostru din prima sută de ani a existenței sale, reliefînd valoarea profesorilor și contribuția lor la dezvoltarea teologiei românești și a culturii naționale, ca și a studenților din generațiile mai vechi și mai noi, care s-au afirmat ca oameni de nădejde ai Bisericii și ai Patriei. În încheiere, P.C. Sa a arătat că strădaniile fostei Facultăți de teologie, continuate de Institutul teologic universitar de astăzi, și roadele acestor ostenele constituie temelie solidă și trainică a culturii noastre teologice de care beneficiem toți cei de azi și vor beneficia și generațiile viitoare. Evocînd amintirea înaintașilor a căror muncă va rămîne pildă vie și stimulent în munca celor de azi și de mâine, P.C. Părinte Rector și-a exprimat dragostea și recunoștința față de membrii Sfintului Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin, fost profesor de prestigiu al Institutului, pentru oblăduirea înțeleaptă și grija părintească arătată Institutului asigurîndu-l de o activitate plină de responsabilitate pentru formarea slujitorilor Bisericii noastre și pentru promovarea studiului teologic. Sentimente de grațitudine și devotament au fost exprimate și față de Domnul Ion Roșianu, Președintele Departamentului Cultelor și de colaboratorii Domniei Sale, pentru largă înțelegere și sprijinul acordat în munca desfășurată în Institut.

În continuare au fost rosite cuvîntări de salut de către P.C. Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, rectorul Institutului Teologic Universitar ortodox din Sibiu, D-I Prof. Dr. János Erdő, rectorul Institutului Teologic Universitar Protestant Unic din Cluj-Napoca, Pr. Prof. Dr. Eugen Trebits, rectorul Institutului Teologic Romano-Catolic din Alba Iulia, Pr. Prof. Dumitru Dima, directorul Seminarului Teologic Ortodox din București, care a vorbit în numele tuturor Seminarilor teologice ortodoxe din țară, Prof. Dr. Keith Ward, decanul de la „Trinity College” din Cambridge — Anglia, P.C. Pr. Prof. Ioan Bria de la Institutul Teologic Universitar din București și secretar de studii în comisia „Misiune și Evanghelizare” din cadrul C.E.B. — Geneva, care a transmis mesajul Past. Dr. Philipp Potter, secretarul general al C.E.B.; I.P.S. Mitropolit Meliton al Calcedonului, din partea Patriarhiei ecumenice, D-I Prof. Dr. George Galitis, de la Facultatea de teologie din Atena — Grecia, Mons. Franco Pizzagalli, reprezentantul ecumenic al Arhiepiscopiei romanolatice a Milanului — Italia, D-I Prof. Nicolae Zabolotski, reprezentantul Patriarhiei Moscovei, D-I Prof. Dr. Jürgen Moltmann, de la Universitatea din Tübingen — R. F. Germania, Mons. Dr. Albert Rauch, Directorul Institutului pentru Bisericele din Răsărit din Regensburg — R. F. Germania, și Prof. Dr. A. M. Ritter, Directorul Seminarului sud-est european din Heidelberg — R. F. Germania. În cuvîntul lor vorbitorii au evidențiat nivelul înalt de pregătire care se face în Institut, valoarea cadrelor didactice, bunele raporturi dintre Institutul din București și instituțiile pe care le reprezintă și au făcut urări de noi și mari succese pentru munca de viitor.

Cuvîntul de salut din partea Departamentului Cultelor a fost rostit de către D-I Director Eugen Munteanu.

În încheiere, a luat cuvîntul Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin al Bisericii Ortodoxe Române care a subliniat de la început preocuparea permanentă pentru învățămînt și cultură teologică în Biserica noastră. Amin-

tind primele forme de învățămînt teologic, începînd cu cateheza și practica și continuînd cu școlile speciale de teologie în viața Bisericii noastre, Prea Fericirea Sa a vorbit de trei momente principale în viața învățămîntului teologic superior desfășurat în fosta Facultate de teologie și Institut Teologic Universitar din București. Prima fază este cea cuprinsă între 1881 și 1948, legată de înființarea și activitatea fostei Facultăți de teologie din cadrul Universității. Al doilea moment este cel al transformării Facultății de teologie în actualul Institut teologic, sub directă oblăduire a Bisericii, cînd învățămîntul teologic i se imprimă o nouă orientare și anume de a forma preoți pentru cerințele actuale de pastorație. Al treilea moment îl constituie ziua aniversării Centenarului, cînd s-a pus piatra de temelie a noilor construcții ale Institutului: căminul studențesc și Centrul Ecumenic. Prea Fericirea Sa a mulțumit Conducerii de Stat pentru înțelegerea și sprijinul acordat în această privință, apoi și-a exprimat dorința ca viitorii clerici să fie bine pregătiți pentru misiunea bisericească, dar și pentru activitatea lor în timpul nostru cînd este nevoie de o permanentă înnoire și de o contribuție a Bisericii pe care țara și poporul o așteaptă, o contribuție la propășirea țării și la propovăduirea păcii. Strîns uniți în jurul Conducerii de stat, să sprijinim noua inițiativă de pace, pentru a fi adevărați slujitori ai păcii.

După sesiunea festivă, care s-a încheiat cu cuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin, a avut loc un moment impresionant și anume punerea pietrei fundamentale pentru noile construcții ale Institutului. P.S. Episcop Roman Ialomiteanu, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, alcătuit din cadrele didactice de la Institut au săvîrșit slujba sfințirii apei celei mici, după care Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a citit rugăciunea pentru punerea temeliei unei case noi și a fixat piatra fundamentală pentru începerea lucrărilor căminului studențesc și a Centrului Ecumenic.

A urmat apoi partea a doua a programului în care a avut loc sesiunea festivă pentru decernarea titlului academic de „Doctor honoris causa” unor personalități marcante ale vieții bisericești internaționale, pentru activitatea teologică și contribuția lor la promovarea păcii și unității creștine. Au fost distinse cu acest titlu: Sanctitatea Sa Vasken I, catolicul tuturor armenilor, I.P.S. Mitropolit Damaschin de Tranoupolis — directorul Centrului Ortodox al Patriarhiei Ecumenice de la Chambésy — Geneva, Pastor Dr. Glen Garfield Williams — secretarul general al Conferinței Bisericeilor Europene de la Geneva — Elveția și Em. Sa Dr. Hermann Kunst din R. F. Germania. Întru-cî primul și ultimul dintre cei desemnați pentru acordarea acestui titlu nu au putut veni, din motive obiective, s-au făcut elogiile și s-au înmînat diplomele numai I.P.S. Mitropolit Damaschin de Tranoupolis și Past. Dr. Glen Garfield Williams. Pentru primul, elogiul a fost rostit de P.C. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, iar pentru al doilea de către P.C. Pr. Prof. Dumitru Radu.

După înmînarea diplomelor de către P.C. Pr. Prof. Ene Braniște, rectorul Institutului, cei doi Doctori honoris causa au rostit scurte cuvîntări, în care au mulțumit pentru cinstea acordată prin acest titlu academic și au evidențiat contribuția teologiei românești la rezolvarea marilor probleme

Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului

După ce în ajun, 21 noiembrie 1981, a avut loc, la Centrul mitropolitan din Sibiu, Consiliul eparhial, sub conducerea I.P.S. Mitropolit Teoctist al Moldovei și Sucevei și locțiitor de Mitropolit al Ardealului, Duminică, 22 noiembrie 1981, s-au desfășurat lucrările Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, sesiunea 1981.

Lucrările au fost precedate de un Te-Deum, săvîrșit în capela mitropolitană de către P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, de față fiind I.P.S. Mitropolit Teoctist și deputații eparhiali.

După ce s-a constituit secretariatul și s-a făcut apelul, I.P.S. Mitropolit Teoctist, în calitate de președinte, a deschis lucrările Adunării eparhiale, rostind o cuvîntare în care a salutat pe deputații eparhiali a căror prezență activă în lucrarea Bisericii este știută și prețuită, reliefînd totodată contextul deosebit în care Adunarea eparhială își desfășoară lucrările.

În acest sens, I.P.S. Sa subliniază iureșul de afirmare a dorinței obștești pentru pace, stîrnit de noua și luminoasă inițiativă a Președintelui țării noastre, Domnul Nicolae Ceaușescu, concretizată în Apelul pentru dezarmare și pace lansat de Frontul Democrației și Unității Socialiste. Apelul, a spus I.P.S. Sa, reprezintă o chemare istorică la care au răspuns toți fiii Patriei.

Încă din primele clipe la această chemare a răspuns și Biserica Ortodoxă Română, prin glasul Întistătorului ei, P.F. Părinte Patriarh Iustin și al întregului Sinod, I.P.S. Sa subliniind că singura forță care poate să pună

stavilă periculoasei curse a înarmărilor ce primejduiește vîdit pacea lumii este unirea glasurilor și voinței tuturor oamenilor de bine din întreaga lume.

În continuare I.P.S. Mitropolit Teoctist a citit Apelul pentru dezarmare și pace al F.D.U.S., după care au luat cuvîntul mai mulți deputați eparhiali. Vorbitorii s-au referit la primejdia cursă a înarmărilor, la arsenalele atomice existente în Europa și, în acest context au subliniat negrita valoare a Apelului menționat, exprimîndu-și totodată, în numele preoților și credincioșilor pe care îi reprezintă, deplina adeviziune la acest Apel.

Această adeviziune a fost concretizată și într-o telegramă adresată Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, Președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste. După o scurtă pauză au fost prezentate rapoartele generale și anume:

Raportul secției bisericești, raportul secției culturale și raportul secției economice.

Rapoartele au fost aprobate, ca și Planul financiar al Arhiepiscopiei pe anul 1982.

Pe marginea lor au luat cuvîntul mai mulți deputați eparhiali. A vorbit de asemenea P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanu. Apreciînd lucrarea bogată desfășurată în Arhiepiscopie, ceea ce a reieșit și din rapoarte, mulțumind deputaților eparhiali pentru participare și dorindu-le spor bun în lucrarea lor viitoare de folos Bisericii și Patriei, I.P.S. Mitropolit Teoctist a declarat închise lucrările Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, sesiunea 1981.

Cercetări arheologice pentru descoperirea unei vechi mănăstiri

Situată în zona anticului castro roman (Arcidava (Recidava) pomenit în „Novella constitutio XI a împăratului Justinian I — fosta mănăstire Vărădia din județul Caraș-Severin a constituit obiectul unor recente săpături arheologice inițiate de Centrul eparhial din Timișoara și efectuate de Luminița Munteanu de la Muzeul Național de Istorie a R. S. R.

Rezultatele acestei investigații au permis obținerea atît a elementelor referitoare la încadrarea cronologică a celei mai vechi etape monahale legate de săparea

în stîncă a fostelor chilli, ale căror începuturi datează din secolele XII—XIII, precum și dezvoltarea fundațiilor edificiului central — biserica mănăstirii — compusă planimetric din altar și naos, ultimul fiind flancat de absde laterale.

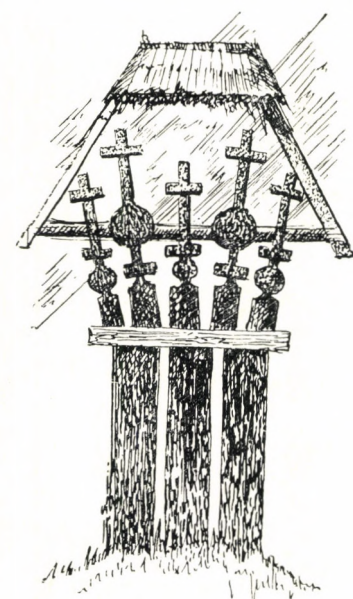
Prin aceste cercetări, fosta mănăstire din Vărădia reintră în actualitate datorită importanței și deosebite pentru începuturile și dezvoltarea vieții monahale la ortodocșii români din partea sud-nordică a teritoriului patriei noastre.

care se pun astăzi Bisericii creștine și lumii contemporane.

La sfîrșitul acestei sesiuni, P.C. Prof. Ene Braniște, rectorul Institutului, a rostit un scurt cuvînt de încheiere, după care s-a dat citire textului telegramelor propuse spre a fi trimisă Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România. În telegramă se exprimă adeviziunea cadrelor didactice și a studenților teologi la noua inițiativă de pace a Domniei Sale și a țării noastre.

În cinstea acestui eveniment deosebit de important din viața Institutului Teologic Universitar din București, corul studenților teologi, condus de P.C. Diac. Conf. Nicu Moldoveanu, a prezentat un frumos program artistic, alcătuit din coruri religioase, clasice, populare și patriotice.

Pr. Asist. Dr. Nicolae D. Necula

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei și locțiitor de Mitropolit al Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanu, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Lector Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; Diac. Ezechiel Oancea, tehnoredactor.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P. O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.